МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ
КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

магістра

на тему: **«ФОРМУВАННЯ ОСНОВ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ У ДОВКІЛЛІ В ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБОМ КВЕСТ-ГРИ»**

Виконала: студентка 2 курсу, групи 8.0124-з
спеціальності 012 «Дошкільна освіта»
освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта»
О. Ю. Ємельянова

Керівник: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доц.
О. О. Самсонова

Рецензент: доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н., доц.
Л. М. Шульга

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціальної педагогіки та психології
Кафедра дошкільної та початкової освіти
Рівень вищої освіти магістерський
Спеціальність 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри_____
«____» _____ 2025 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТЦІ (СТУДЕНТОВІ)

Ємельяновій Оксані Юріївні

1. Тема роботи: «Формування основ безпечної поведінки у довкіллі в дітей дошкільного віку засобом квест-гри»
керівник роботи Самсонова Олена Олександрівна, доцент кафедри дошкільної та початкової освіти, к. пед. н. затверджені наказом ЗНУ від «02» жовтня 2025 р. № 1394-с

2. Строк подання студентом роботи: 21.11.2025 р.

3. Вихідні дані до роботи: аналіз та узагальнення психолого-педагогічної, соціальної й філософської літератури.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, що належить розробити): з'ясувати сутність поняття «гра», «квест», «ігрові технології»; розкрити зміст та завдання основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку; визначити види, принципи, особливості організації квестів з дітьми дошкільного віку; визначити компоненти та рівні сформованості основ безпечної поведінки у дошкільників; дослідити рівень сформованості основ безпечної поведінки дітей; розробити модель та представити методичні рекомендації щодо формування основ безпечної поведінки дошкільників.

5. Перелік графічного матеріалу: 9 таблиць, 12 рисунків з результатами дослідження.

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Консультант	Дата, підпис	
		Завдання видав	Завдання прийняв
Вступ	Самсонова О. О.	01.11.2024 р.	29.11.2024 р.
Розділ 1	Самсонова О. О.	02.11.2024 р.	02.01.2024 р.
Розділ 2	Самсонова О. О.	07.04.2025 р.	07.04.2025 р.
Висновки	Самсонова О. О.	08.09.2025 р.	08.09.2025 р.
Додатки	Самсонова О. О.	06.10.2025 р.	06.10.2025 р.

7. Дата видачі завдання: 01.11.2024 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ п/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Збір та систематизація матеріалу	жовтень	виконано
2	Аналіз наукових джерел	листопад	виконано
3	Написання вступу	грудень-березень	виконано
4	Написання першого розділу	квітень-вересень	виконано
5	Написання другого розділу	вересень	виконано
6	Написання висновків	жовтень	виконано
7	Оформлення роботи, рецензування	жовтень-листопад	виконано
8	Захист	грудень	

Студент _____ О. Ю. Ємельянова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____ О. О. Самсонова
(підпис) (прізвище та ініціали)

Нормоконтроль

Нормоконтролер _____ Л. М. Шульга
(підпис) (прізвище та ініціали)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 50 с., 9 таблиць, 12 рисунків, 58 джерел.

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати значення організації квест-гри, як засобу формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку

Об’єкт дослідження: процес формування основ безпечної поведінки дітей у довкіллі.

Предмет дослідження: організація квест-ігор та методичні підходи до формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку.

Методи дослідження.

Теоретичні: аналіз соціологічної, психологічної, педагогічної, методичної, навчальної, навчально-методичної літератури та педагогічного досвіду роботи педагогів щодо формування основ безпечної поведлінки дошкільників; узагальнення результатів дослідження; порівняння отриманих даних (числових показників експерименту); систематизація отриманих даних.

Емпіричні: діагностичні (анкетування, опитування, бесіди, спостереження, творчі, інтерактивні вправи, відкриті завдання та ігри) для визначення рівнів сформованості основ безпечної поведінки, доведення доцільності та ефективності методичних рекомендацій та методів формування основ безпеки життєдіяльності дошкільників.

Статистичні методи: зведення та групування (систематизація зібраних даних шляхом їх групування за певними ознаками); кореляційний аналіз; регресійний аналіз.

Практичне значення: впровадження визначених умов, моделі методичних рекомендацій у практику роботи закладу дошкільної освіти.

КВЕСТ, ГРА, БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ІГРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ. ЗАКЛАД ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ, ДІТИ

SUMMARY

Yemelyanova O. Formation of the basics of safe behavior in the environment in preschool children using a quest game

The qualification work consists of an introduction, 2 parts, conclusions, a list of used literature (58 items) and 2 appendix on 14 pages.

The work examines the problem formation of the basics of safe behavior in the environment in preschool children using a quest game.

The purpose of the research: to theoretically substantiate the importance of organizing a quest game as a means of forming the foundations of safe behavior for preschool children

Object of research: the process of forming the foundations of safe behavior of children in the environment.

Subject of research: organization of quest games and methodological approaches to forming the foundations of safe behavior of preschool children.

The research tasks:

1 To analyze the features of the formation of safe behavior of preschool children in scientific research of scientists.

2. To determine the role of the game and the organization of quests in the formation of the foundations of safe behavior of children.

3 To determine and substantiate the model of the formation of safe behavior of preschoolers.

4. Develop and test methodological recommendations for the formation of the foundations of safe behavior of children using quest games.

5 Conduct research to determine the level of formation of the foundations of safe behavior of preschool children.

The part 1. Theoretical aspects of the problem of forming the foundations of life safety for preschool children.

The relevance of the study lies in the fact that in today's conditions, there is a

need to transition from passive memorization to active, practical assimilation of knowledge about safety by children, which ensures interactivity, interest of children, develops critical thinking and emotional stability in the conditions of the modern educational process. The study reveals the essence of the concepts of "game", "quest", "game technologies", etc. The content and tasks of forming the foundations of safe behavior of preschoolers in the environment are determined.

The work defines the structure of the quest, types of quests, principles of conducting, proposes the themes and ideas of quests in a preschool educational institution.

The part 2. The levels, criteria and indicators of the formation of the foundations of safe behavior of children of senior preschool age were determined, diagnostic methods, games, exercises with children were proposed in accordance with the research objectives. As a result of the ascertaining stage of the experiment, it was determined that the level of formation of knowledge about the environment among preschoolers. In this paper, we propose a model for implementing quests in work with preschool children and methodological recommendations for preschool teachers in this area.

Keywords: quest, game, life safety, game technologies. preschool education institution, children.

ЗМІСТ

Вступ…….. 8

Розділ 1. Теоретичні аспекти проблеми формування основ безпек життєдіяльності дітей дошкільного віку..... 13

1.1. Формування основ безпеки життєдіяльності у дослідженнях науковців 13

1.2. Ігрові технології у дошкільній освіті …….. 19

1.3. Особливості організації квест-ігор у закладі дошкільно освіті…… 27

Розділ 2. Дослідження сформованості основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку…….. 34

2.1. Визначення рівнів сформованості безпечної поведінки у дітей дошкільного віку…….. 34

2.2. Методичні рекомендації щодо формування безпечної поведінки дошкільників засобами квест-ігор.……..…….. 39

2.3. Аналіз результатів дослідження..... 45

Висновки……...…… 51

Список використаних джерел……...……..… 54

Додатки…….. 61

ВСТУП

Актуальність теми полягає у тому, що в умовах сьогодення безпекова ситуація в Україні є нестабільною. В умовах воєнного стану безпечне перебування дітей у закладах освіти, їх навчання та виховання є актуальними питанням та завданням до реалізації. На сьогодні діти мають знати певні загрози, які вони можуть зустріти на вулиці чи іншому приміщенні, вміти правильно на них реагувати, діяти у непередбачуваних ситуаціях.

Дитина, її життя та здоров'я – найвища цінність держави. Тому, захистити її від можливих загроз і навчити безпечно взаємодіяти з оточенням є одним із провідних завдань закладу дошкільної освіти, що визначені у Законі України «Про дошкільну освіту», у якому зазначено, що фактором для особистісного розвитку дитини є рівень розвитку її провідної діяльності. У дошкільному віці провідною діяльністю, що відповідає психічним і фізичним можливостям дитини та стимулює важливі зміни у її психічних процесах, є гра. Саме гра виступає основною сферою для прояву особистої ініціативи та активності [12].

На сьогодні завданнями закладу дошкільної освіти у рамках створення безпечного середовища для дітей та формування безпечної поведінки дошкільників є: створення безпечних умов розвитку, виховання та навчання малюків; організація режиму роботи ЗДО, умов для фізичного розвитку та зміцнення здоров'я відповідно до санітарно-гігієнічних вимог, гарантування їх виконання; формування у дітей гігієнічних умінь та засад здорового способу існування, правил безпечної поведінки; допомагати збереженню та укріпленню здоров'я, розумовому, психічному й фізичному розвитку дошкільників; виконання соціально-педагогічного патронату, організація взаємодії із сім'єю тощо.

На думку вчених основи безпеки життєдіяльності є елементом життєвої компетентності дошкільників. Як зазначає Р. Найда, життєва компетентність

визначається як інтегрована здатність особистості, що охоплює комплекс знань , умінь, навичок та життєвого досвіду. Вона є ключовою для успішного розв'язання життєвих завдань та реалізації індивідуального життєвого шляху. Оскільки ця компетентність формується на основі постійного накопичення досвіду, вона є динамічним, а не сталим явищем, що постійно розвивається. Це складне утворення, яке демонструє «уміння жити» через поєднання таких елементів:

– когнітивні та практичні навички;

– самоусвідомлення та уявлення про себе;

– накопичений досвід та досягнення;

– сформована система цінностей;

– гнучкість мислення та здатність до переосмислення життєвих ситуацій [4, с. 88].

Основою для формування свідомої безпечної поведінки дошкільника є позитивний приклад дорослих. Щоб уникнути дитячої образи, збентеження чи агресії, спричинених розбіжностями у вимогах батьків і вихователів, останні повинні прагнути зробити батьків своїми однодумцями. Це передбачає активне залучення родин до освітнього процесу, а також надання інформації про забезпечення максимальної безпеки дитини в різних життєвих ситуаціях (правила особистої безпеки, дії в надзвичайних ситуаціях). Крім того, доцільно створити інформаційний куточок або стенд для закріплення дітьми знань із безпеки життєдіяльності, та інформування батьків щодо виховання дітей в означеному напрямі.

Питання формування основ безпечної поведінки дошкільників розкривають у своїх працях вчені: А. Богуш, В. Ільченко [6], О. Ващак [10], Л. Карнаух [23] та інші. Ми погоджуємось із думкою науковців, що діти мають вміти поводити себе у природному довкіллі, соціальному, мати знання щодо дій у небезпечних ситуаціях з метою збереження свого життя та здоров’я.

У Базовому компоненті дошкільної освіти, освітній лінії «Дитина в соціумі» зазначається, що формування життєвої компетентності у дітей є

критично важливим для їх успішної адаптації та самореалізації в сучасному світі, оскільки це забезпечує здатність самостійно розв'язувати проблеми, критично мислити, ефективно спілкуватися, адаптуватися до змін, відповідально ставитись до здоров'я та життя, а також знаходити своє місце у родині, професії та суспільстві [29].

Л. Карнаух, О. Авраменко розкривають теоретичні та методичні засади формування соціальної компетентності старших дошкільників в умовах сучасного соціуму у своїх наукових розвідках. Вчені наголошують, що соціальна компетентність включає знання дітей про правила і норми перебування у соціумі, спілкування з іншими людьми [24]. На нашу думку, на сьогодні заклад дошкільної освіти має забезпечити реалізацію завдань щодо формування соціально-життєвої компететності дітей, надання дітям знань, які підготують їх до дорослого життя. Адже на сьогодні знання не є головним аспектом, важливо, щоб дитина мала життєві навички, вміння перенавчатись, швидко знаходити рішення із ситуації, адаптуватись до нових умов.

На сьогодні вченими досліджено теоретичні аспекти формування основ безпечної поведінки дітей, розкрито сутність поняття безпечної поведінки. На нашу думку, не дослідженими питаннями теми є складові безпечної поведінки, ефективні засоби, форми методи та прийоми життєвої компетентності. На нашу думку, глибоких наукових досліджень потребує питання впровадження гри, діяльнісного підходу у засвоєнні знань дітей щодо безпечної поведінки, визначення умов та особливостей, видів гри, які мають бути ефективними в означеному напрямі. Тож з огляду на вище зазначене нами обрану тему кваліфікаційної роботи «Формування основ безпечної поведінки у довкіллі в дітей дошкільного віку засобом квест-гри».

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні значення організації квест-гри, як засобу формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку.

Об'єкт дослідження: процес формування основ безпечної поведінки дітей у довкіллі.

Предмет дослідження: організація квест-ігор та методичні підходи до формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати особливості формування безпечної поведінки дітей дошкільного віку у наукових розвідках учених.

2. Визначити роль гри та організації квестів у формуванні основ безпечної поведінки дітей.

3. Визначити та обґрунтувати модель формування безпечної поведінки дошкільників.

4. Розробити та апробувати методичні рекомендації щодо формування основ безпечної поведінки дітей засобом квест-гри.

5. Провести дослідження щодо визначення рівня сформованості основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку.

Методи дослідження. Теоретичні: аналіз соціологічної, психологічної, педагогічної, методичної, навчальної, навчально-методичної літератури та педагогічного досвіду роботи педагогів щодо формування основ безпечної поведінки дошкільників; узагальнення результатів дослідження; порівняння отриманих даних (числових показників експерименту); систематизація отриманих даних.

Емпіричні: діагностичні (анкетування, опитування, бесіди, спостереження, творчі, інтерактивні вправи, відкриті завдання та ігри) для визначення рівнів сформованості основ безпечної поведінки, доведення доцільності та ефективності методичних рекомендацій та методів формування основ безпеки життєдіяльності дошкільників.

Статистичні методи: зведення та групування (систематизація зібраних даних шляхом їх групування за певними ознаками); кореляційний аналіз; регресійний аналіз.

Наукова проблема, на вирішення якої спрямоване дослідження, полягає у виявленні та обґрунтуванні особливостей впровадження квест-гри у роботу з дітьми дошкільного віку з метою формування необхідних життєвих

компетентностей, зокрема і соціальної.

Наукова новизна дослідження полягає у розробці та апробації методичного комплексу, представленої моделі, ідей організації квестів та міні-проєктів з дітьми дошкільного віку у рамках формування основ безпечної поведінки дітей.

Практичне значення дослідження полягає в тому, що його результати можуть бути використані вихователями закладів дошкільної освіти у формуванні валеологічної, соціально-громадянської компетентності, у роботі з батьками дітей дошкільного віку.

РОЗДІЛ 1
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ОСНОВ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1 Формування основ безпеки життєдіяльності у дослідженнях науковців

Формування навичок безпечної поведінки у дітей дошкільного віку є комплексним завданням. Воно передбачає не лише інформування про правила, але й виховання свідомого ставлення до особистої безпеки в різноманітних обставинах. Ефективна реалізація цієї мети вимагає системного ознайомлення дошкільнят з ключовими аспектами безпеки як у повсякденному житті, так і під час виникнення потенційно небезпечних ситуацій.

Щодо формування основ безпечної поведінки зазначається у стандарті дошкільної освіти та програмах розвитку дітей дошкільного віку. Вважаємо представити для подальшого нашого дослідження складниками яких ключових компетентностей у дітей дошкільного віку є основи безпеки життєдіяльності.

У базовому компоненті дошкільної освіти зазначається, що безпека життєдіяльності дошкільників є одним із головних завдань закладу дошкільної освіти та роботи педагога вцілому. У документі представляється життя виховання як цінність дошкільної освіти. Формування середовища, дизайн групи і території закладу дошкільної освіти мають бути спрямовані на дотримання правил безпеки, адже батьки віддають дитину у заклад дошкільної освіти з подальшим бажанням забрати дитину із збереженим життям та здоров’ям [3].

Цінність збереження здоров’я дитини як основного завдання дошкільної освіти представляють у працях науковиця Р. Найда, яка наголошує, що заклад дошкільної освіти та держава загалом мають забезпечити дитині дошкільного віку безпечне перебування в умовах закладу дошкільної освіти та вільний

доступ до усіх освітніх послуг.

З огляду на витоки наукових досліджень, педагогічної літератури та нормативно-правової бази дошкільної освіти представимо компетентності дитини дошкільного віку, що вміщує у свій зміст основи безпечної поведінки дошкільників рис 1.1.

Рисунок 1.1 – Компетентності дітей дошкільного віку

Як бачимо з наведеного рисунку, що у змісті представлених компетентностей є елементи бережливого ставлення дитини до власного життя, здоров'я, діяльності. Ми вважаємо, що ці компетеності у дітей необхідно формувати вже з раннього віку у закладі дошкільної освіти.

Означену думку також розкривають у наукових працях вчені: А. Богуш, Н. Гавриш [7], А. Іванчук [22], О. Кравчук [30].

Вважаємо для подальшого нашого дослідження розкрити сутність поняття «безпечна поведінка».

Вчений О. Кравчук трактує поняття «безпечна поведінка» як «комплекс знань, умінь та навичок, що дозволяє дитині розуміти небезпечні ситуації, правильно реагувати на них та діяти так, щоб не загрожувати своєму життю, здоров'ю та оточуючим, а також захищати довкілля» [30]. Ми підтримуємо думку вченого, адже безпечна поведінка дитини має виявлятись у діяльності кожного дня.

Л. Карнаух розкриває поняття безпечної поведінки дошкільників як знання дитиною правил безпеки життєдіяльності, наявність вміння і навичок діяти у непередбачуваних ситуаціях [24].

З огляду на дослідження вчених ми дійшли власного визначення поняття безпечної поведінки. Трактуємо це як системно сформовані знання дитини щодо правил поведінки у довкіллі, сформованих навичок безпеки життєдіяльності та бажання зберігати і підтримувати власне здоров’я.

Для подальшого нашого дослідження розкриємо складові елементи безпечної поведінки дитини. З урахуванням даних наукової літератури представимо ключові аспекти безпечної поведінки дошкільників:

1. Знання дитиною дошкільного віку можливих небезпек (тобто розуміння, що таке небезпечні предмети, такі як гострі, гарячі; можливі ситуації, такі як вогонь, вода, темрява, та хто може бути небезпечним (чужі люди).

2. Знання дитиною правил дорожнього руху, як переходити вулицю, правила поведінки пішоходів. Дитина має розуміти в яких місцях можна і треба переходити дорогу, на яке світло світлофора. У дитини мають бути сформовані знання щодо безпеки під час поїздок у громадському транспорті та можливі небезпеки.

3. Правила поведінки вдома, як один із аспектів безпечної поведінки дітей дошкільного віку передбачає знання дітей про обережне поводження з електроприладами, газом, сірниками, ліками, знання дій у небезпечних

ситуаціях вдома.

4. Правила поведінки на вулиці та у природі, як один із складників безпечної поведінки дітей дошкільного віку включає знання дошкільників не чіпати незнайомих тварин, не вживати невідомі ягоди, фрукти чи гриби, не заходити далеко від дому, гратися в безпечних місцях, та безпечними матеріалами, розуміти небезпеку від природніх матеріалів.

5. Навички самостійного вирішення проблем. У дитини дошкільного віку формуються навички самообслуговування та самостійного вирішення проблем. Дитина має розуміти, які ситуації життя вона може вирішити сама, а коли звернутись за допомогою до дорослих людей.

6. Екологічна свідомість. У дошкільному дитинстві у дитини формується світогляд. Актуальним складником означеного процесу є екологічна свідомість та бажання дитини дбайливо ставитись до природи (рослин, тварин), не засмічувати навколишнє середовище [22].

Науковці Н. Манжелі, О. Ващак у своїх наукових розвідках представляють сутність та структурні компоненти екологічно безпечної поведінки дошкільників. Вчені наголошують, що дитина на сьогодні має розуміти необхідність збереження природи та її ресурсів, дотримуватись правил поведінки у природі, вміти сортувати сміття. Ці знання дитина має отримувати, перш за все, у закладі дошкільної освіти, та взірцем даної поведінки має бути педагог ЗДО [34].

У системі роботи закладу дошкільної освіти мають впроваджуватись різні форми та методи роботи з дітьми дошкільного віку, які спрямовані на ефективне засвоєння знань. З урахуванням досліджень вчених, витоків педагогіки, народної педагогіки, психології, можемо зазначити, що для дошкільників ефективною формою засвоєння знань є гра.

Саме у грі дитина виявляє знання, вміння і навички поведінки, свій життєвий досвід, у процесі означеної діяльності дитина і засвоює основну цінність-життя.

Життєва позиція дитини має бути налаштована на загартування власного

організму, збереження власного здоров’я та життя. У закладі дошкільної освіти дитина засвоює ці знання у різних видах діяльності, зокрема, в ігровій.

З урахуванням попередньо зазначених тез про безпечну поведінку дитини як складника необхідних життєвих компетентностей розкриємо аспекти означеної поведінки крізь призму компетентностей: життєва, валеологічна, соціальна, екологічна табл 1.1.

Таблиця 1. 1 – Аспекти безпечної поведінки дошкільників крізь призму компетентностей.

№	Компетентність	Визначення, аспекти поведінки дитини щодо основ безпеки життєдільності
1.	Здоров’язбережувальна	– це сукупність знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій та особистих якостей, що визначають здатність людини зберігати й зміцнювати власне здоров'я, організовувати здоровий спосіб життя, а також мотивувати до цього інших. Вона охоплює питання раціонального харчування, фізичної активності, психогігієни та відмови від шкідливих звичок [13]. Дитина має знати способи і методи підтримки власного здоров’я та харчування, мати бажання загартовуватись.
2.	Соціальна	– це динамічна характеристика особистості, що включає соціальні, когнітивні та емоційні навички, необхідні для успішної соціальної адаптації, продуктивної взаємодії з іншими людьми, роботи в команді, запобігання конфліктам та прийняття відповідальних рішень, що мають наслідки для оточення. У рамках означеної компетентності дитина має розуміти як поводити себе із незнайомими

Продовження таблиці 1. 1

		людьми, однолітками, дорослими, чого застерігатись у соціальному довкіллі, як і загрози у житті, природному та соціальному довкіллі виникають [18].
3.	Екологічна	– це здатність усвідомлювати єдність людини та природи, відповідально ставитися до навколишнього середовища, розуміти та вирішувати екологічні проблеми, а також активно діяти задля оздоровлення довкілля. Вона передбачає екологічно доцільну поведінку та активну життєву позицію щодо збереження природних ресурсів. Дитина має розуміти цінність природи, діяти на збереження її ресурсів, збагачувати природне довкілля [23].
4.	Валеологічна	– це сукупність знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій та особистих якостей, що визначають здатність людини зберігати й зміцнювати власне здоров'я, організовувати здоровий спосіб життя, а також мотивувати до цього інших. Вона охоплює питання раціонального харчування, фізичної активності, психогігієни та відмови від шкідливих звичок. Підтримка здорового харчування, режиму дня, прогулянки на свіжому повітрі забезпечують збереження власного здоров’я, спонукає додотримання правил особистої гігієни, мотивування до такої поведінки однолітків [14].

Представлені вище тези щодо компетентності дитини дошкільного віку та збереження здоров'я зумовлюють дійти висновку про те, що у закладі дошкільної освіти у різних видах діяльності дітям необхідно надавати знання.

На нашу думку усі вище представлені складники є елементом загальної життєвої компетентності дитини. Адже на цьому і наголошує Концепція Нової української школи, що необхідно готувати дитину до дорослого життя.

Отже у цьому підрозділі нами визначено поняття безпечної поведінки та її структурних елементів, з урахуванням дослідження вчених доведено актуальність даної проблеми в освітньому вимірі закладу дошкільної освіти.

Перспективою подальшого нашого дослідження є визначення особливостей і переваг застосування ігрових технологій та гри у роботі з дітьми дошкільного віку, а саме, в аспекті формування основ безпечної поведінки дошкільників.

1. 2 Ігрові технології у дошкільній освіті

В умовах сьогодення і сучасної освіти з дітьми дошкільного віку мають бути застосовані ефективні технології навчання і виховання. З урахуванням особливостей сучасного покоління дітей, їх кліпового мислення і «режимом багатозадачності» педагоги мають підбирати освітні методи з урахуванням інтересів дітей.

На думку закордонних науковців на сьогодні вже не ефективні традиційні методи навчання, а необхідні сучасні форми і методи роботи, що відповідають характеристикам діяльнісного підходу та підходу «навчання через гру».

Так дослідники Zosh J., Hopkins E., Jensen H., Liu C., Neale D., Hirsh-Pasek K., Solis S., Whitebread D доводять значення гри у наукових розвідках щодо питання навчання і виховання дошкільників. Вчені наголошують, що гра є практичною діяльністю, у ході якої дитина отримує знання, удосконалює вміння та навички. Така діяльність забезпечує позитивні емоції дитини, що

передбачає успішному процесу «мієлінізації». Чинниками мієлінізації на думку означених науковців є «гормони щастя», що представлені у психолого-педагогічній літературі [58]. Саме правильно та ефективно організована гра забезпечує розвиток у дитини дивергентного і конвергентного мислення. Для подальшого нашого дослідження представимо характеристики означених видів мислення що розвиваються у процесі гри табл 1.2.

Таблиця 1.2 – Характерні ознаки дивергентного і конвергентного мислення

Дивергентне мислення	Конвергентне мислення
– дослідження; – оригінальність; – генерування ідей; – уміння ризикувати; – ментальна гнучкість.	– оцінка ситуації; – логіка; – самоконтроль; – цілеспрямованість; – уміння фокусуватись.

З огляду на представлені дані у таблиці можна зазначити, що означені види мислення є важливими для розвитку особистості дитини. Проте, з огляду на характеристики ми можемо визначити, що дивергентне мислення більш дотичне до вікових особливостей дітей дошкільного віку, адже саме вони не володіють навичками самоконтролю, контролю власних емоцій. Діти здатні до ризику та генерування нових своїх ідей, адже вони не володіють навичками прогнозування результатів власної діяльності. Водночас дорослим більш дотичне саме конвергентне мислення, адже вони вміють передбачати результати діяльності, володіють навичками самоконтролю, керування емоціями, оцінки ситуації та логіки.

Означені види мислення розвиваються саме у практичній ігровій, творчій, креативній діяльності, яка викликає позитивні емоції.

На думку вчених ефективне засвоєння дітьми знань відбувається саме у ігровій діяльності, про це наголошує у наукових розвідках Н. Бондаренко. Його праця щодо дидактичних ігор з основ безпеки життєдіяльності та цивільного

захисту для дітей дошкільного віку стала особливо цінними для нашого дослідження, адже вчений розкриває особливості дидактичної гри як ефективного засобу формування основ безпечної поведінки [9].

Для подальшого нашого дослідження вважаємо необхідним розкрити сутність понять: «гра», «ігрова діяльність», «ігрові технології».

Т. Поніманська трактує визначення «гра» як діяльність у якій дитина засвоює знання, має можливість виявити свій життєвий досвід, удосконалити навички спілкування [42]. У своїх наукових розвідках вчена розкриває сутність гри з дітьми, представляє класифікацію ігор та наголошує на знаяенні гри для дітей дошкільного віку:

– практична діяльність, що дає можливість засвоїти знання;

– розвиток психічних пізнавальних процесів дитини;

– формування та удосконалення комунікативних навичок;

– розвиток творчості та креативності дошкільників;

– надання можливості дітям для мовленнєвого самовираження;

– удосконалення соціально-комунікативних навичок;

– формування ціннісної сфери у процесі гри;

– формування рухових навичок та фізичних якостей тощо [42].

Ми погоджуємось і з думкою науковиці, що гра є дійсно багатовекторним та багатогранним поняттям, що сприяє позитивному впливу на розвиток дитини як гармонійної особистості.

А. Макаренко вважав, що гра – свідома діяльність, а радість гри –«радість творча», «радість перемоги» [16]. Ми погоджуємось із думкою науковця, адже вченими і психологами у численних дослідженнях доведено позитивний вплив гри на психічний, фізичний, соціальний розвиток дитини у процесі якої дитина отримує радість та позитивні емоції.

А. Бінюк розглядає у наукових розвідках ігрову діяльність, як «динамічну систему взаємодії дитини з навколишнім середовищем, у процесі якої відбувається його пізнання, засвоєння культурно-історичного досвіду і формування дитячої особистості» [16]. Ми підтримуємо думку науковця, що

під час гри дитина взаємодіє із навколишнім середовищем, а саме: соціальним, природнім, загалом довкіллям. Така діяльність дає можливість дитині позитивно і ефективно формуватись як член суспільства чи спільноти, дитячого колективу у закладі освіти.

Ігрові технології, як ефективний засіб навчання і виховання представляють у працях науковці: А. Богуш (доводить, що у процесі гри у дітей розвивається діалогічне та зв'язне мовлення) [12], Г. Лебідь (доводить що гра є ефективним засобом підготовки дітей до шкільного навчання, засіб формування необхідних у житті дитині компетентностей) [33], О. Сорочинська , І. Денисюк, Д. Олійник (доводять, що у ігровій діяльності у дитини формується життєва компетентність та основи безпечної поведінки) [33] тощо.

З огляду на представлені аспекти вчених щодо гри, ми можемо зазначити що застосування ігрових технологій у роботі з дітьми актуально у будь який період історичного становлення педагогіки.

Термін «технологія» бере початок у грецькій мові: «techne» перекладається як мистецтво, майстерність або вміння, а «logos», тобто наука чи закон. Отже, дослівно це поняття визначається як наука про майстерність. У педагогічній сфері, згідно з словником, поняття «технологія навчання» розглядається як системний підхід до планування, реалізації та оцінювання всіх аспектів процесу викладання й засвоєння знань. Цей підхід фокусується на взаємодії людей і технічних засобів та має на меті оптимізацію освітньої діяльності [14].

Т. Тарасенко розкриває організацію дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти, та наголошує що гра має місце для її організації з дітьми дошкільного віку та початкових класів. Вчений наголошує на необхідності врахування елементів наступності дошкільної та початкової освіти у процесі організації гри з дітьми [14].

У наукових працях вчені представляють різну класифікацію ігор дітей дошкільного віку: дидактичні, конструктивно-будівельні, сюжетно-рольова, музична, рухова, театралізована тощо. На нашу думку, ефективними для

формування знань дітей про довкілля є театральні ігри, де дитина може увійти в роль героя, прожити ту чи іншу ситуацію. Вчені виділяють наступні види театральних ігор:

1. Ігри, в яких відтворюються елементи театралізації.
2. Гра-заняття.
3. Вікторина-розвага.
4. Театралізовану розповідь.
5. Вистава-гра [18].

На нашу думку такі ігри викликають пізнавальний інтерес у дітей дошкільного віку, позитивні емоції, розвивають навички комунікації та сприяють ефективному засвоєнню знань про безпеку у довкіллі.

З урахуванням досліджень вчених представимо особливості використання ігрових технологій з дітьми дошкільного віку рис 1.2.

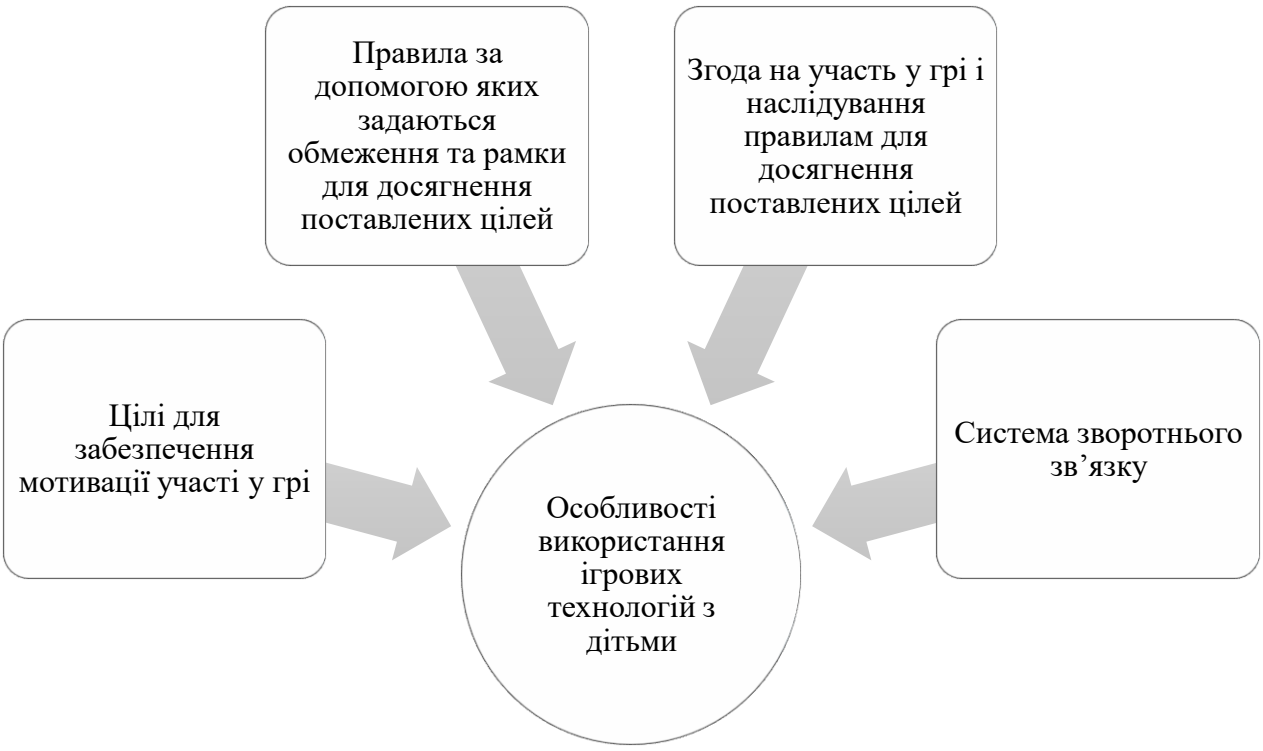

Рисунок 1.2 – Особливості використання ігрових технологій з дітьми дошкільного віку

З урахуванням представлених особливостей можемо зазначити, що у грі у дитини формується мотивація для досягнення цілей та вирішення поставлених

завдань. Правила, які присутні у іграх допомагають дітям удосконалити навички самоконтролю та саморегуляції. Після гри педагог має організувати систему зворотнього зв'язку з дітьми, провести рефлексію за допомогою різних способів (смайли, метод незакінчених речень тощо). Отже процес гри впливає і на розвиток психічних пізнавальних процесів дитини.

Вчені наголошують, що на сьогодні традиційні форми роботи з сучасними дітьми є неефективними, саме тому необхідно використовувати сучасні методи і форми роботи (рис 1.3.)

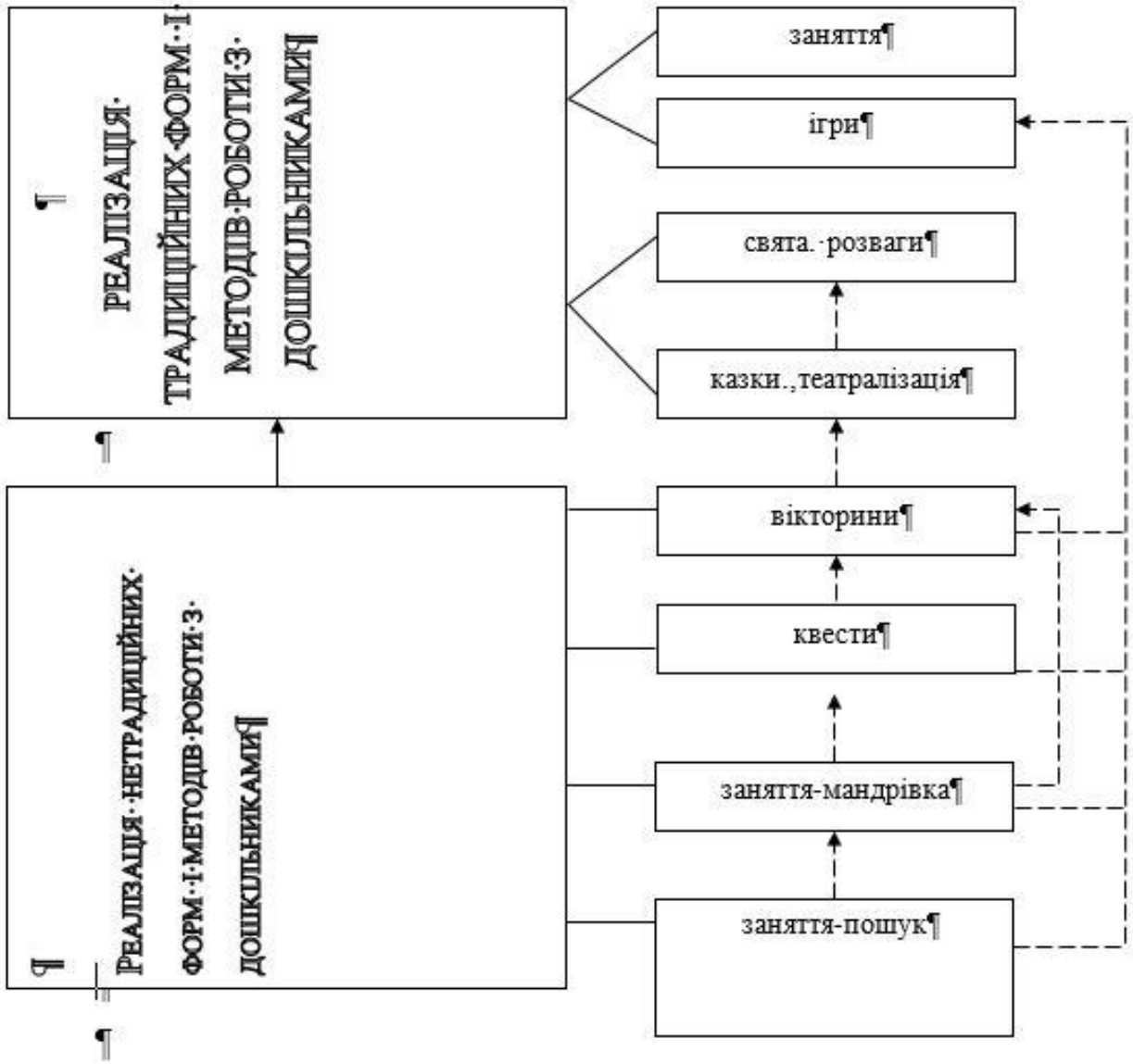

Рисунок 1. 3 – Сучасні форми і методи роботи з дітьми дошкільного віку

З огляду на вище представлені форми і методи роботи з дошкільниками, зазначимо, що знання з безпеки життєдіяльності діти засвоюють краще та

ефективніше під час занять-квестів, занять-мандрівок, занять-пошуків, вікторин та організованих розваг (фізкультурних, музичних). Поєднання традиційних та нетрадиційних форм і методів роботи з дошкільниками педагоги забезпечують пізнавальний інтерес дітей до нових знань та виконання відкритих завдань.

Організований ігровий процес з дітьми дошкільного віку має свої особливості. На сьогодні у рамках використання ігрових технологій, актуальним і сучасним поняттям дотичним до гри є «гейміфікація». З урахуванням стрімкого розвитку гаджетів та технологій, штучного інтелекту, протежується, що вже з раннього віку діти оперують гаджетами, при цьому не маючи вміння ще активно спілкуватись та висловлювати свої думки, така ознака є рисою сучасного покоління, що мають врахувати педагоги у роботі з дітьми рис 1.4.

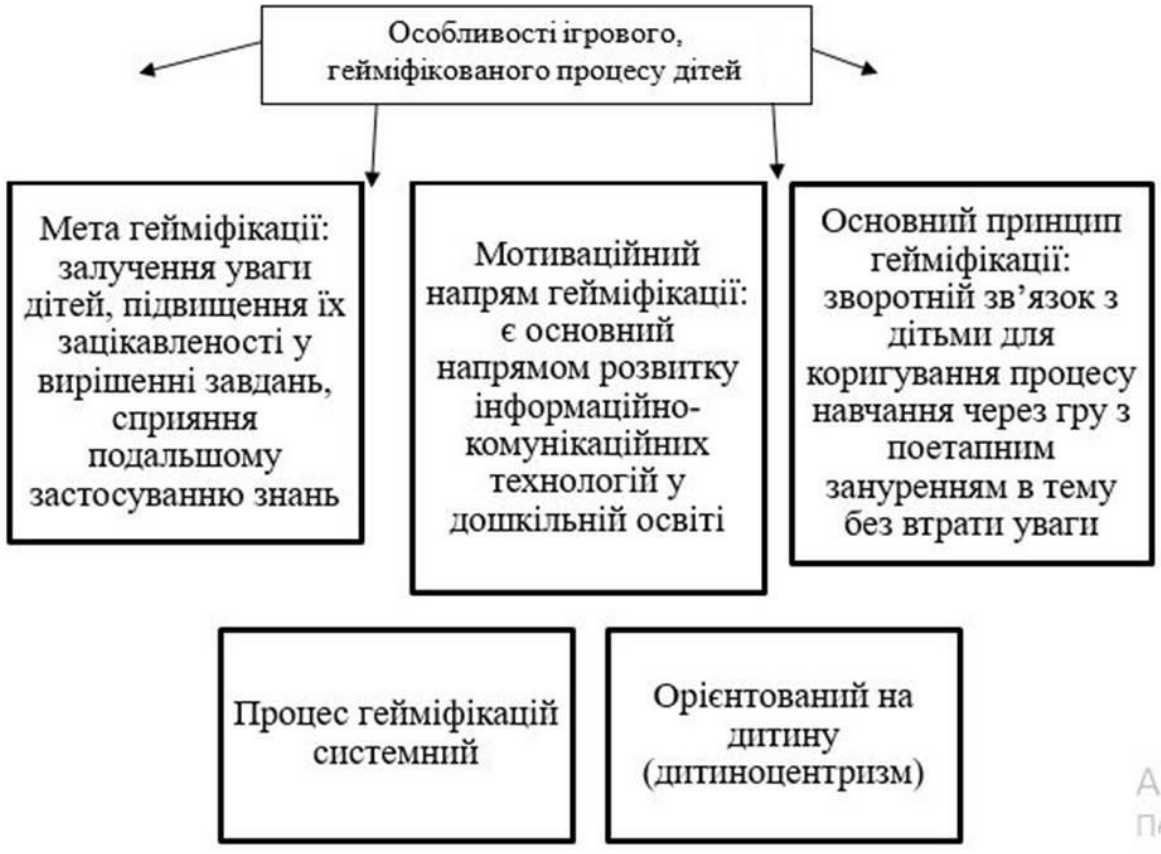

Рисунок 1.4 – Сучасні особливості ігрового процесу у закладі дошкільної освіти

Як бачимо, із представленого рисунку, що у напрямі організації ігрової діяльності необхідно впроваджувати засади дитиноцентризму, де педагог є

партнером для дитини, консультантом, коучем, тренером, ці ролі педагога передбачені Концепцією Нової української школи.

Ігровий процес який набуває елементів гейміфікації, залучення онлайн-засобів та ігрових форм роботи є ефективним у формуванні компетентностей дитини дошкільного віку. Дитина має можливість долучатись до онлайн-ігор, які мають значення для розвитку психічних пізнавальних процесів та мовлення дитини.

Представимо концепти та ідеї гри з дітьми дошкільного віку, які виокремлені на основі досліджень вчених 1.5

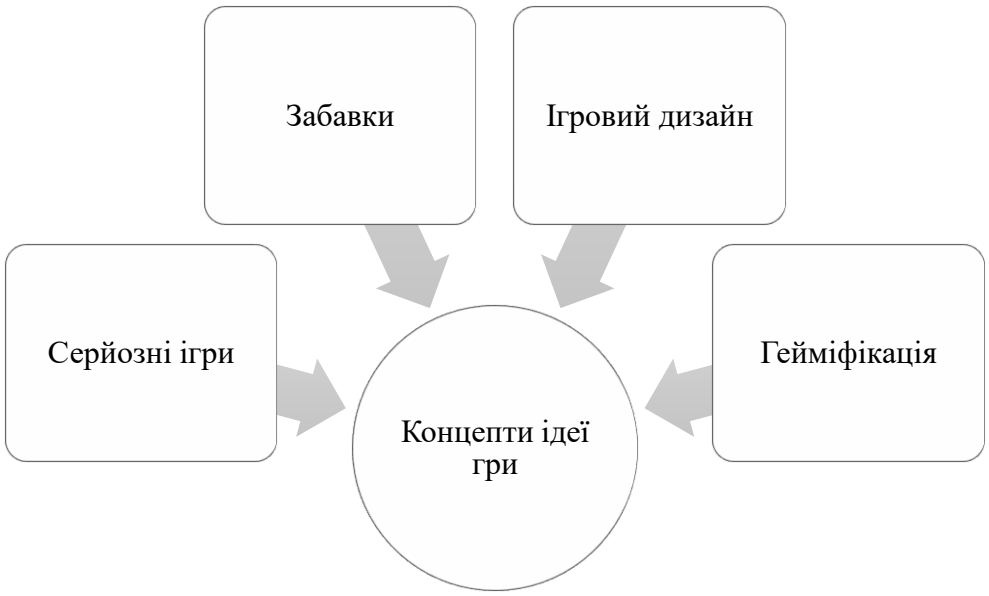

Рисунок 1.5 – Концепти та ідеї гри з дітьми дошкільного віку

З урахуванням представлених концептів та ідей гри, можемо зазначити, що сучасний ігровий процес дитини, потребує творчості та креативності від педагога, сучасного оформлення та дизайну ігрового матеріалу.

Отже, у даному підрозділі нами представлено характеристику понять «гра», «ігрова діяльність», «ігрові технології», визначено особливості ігрової діяльності дітей дошкільного віку, представлено класифікацію ігор у закладі дошкільної освіти та значення гри для розвитку дитини і формування її особистості. Доведено, що у закладі дошкільної освіти процес має бути гейміфікованим, потребує сучасного дизайну ігрового матеріалу з урахуванням дистанційного навчання та використання дітьми гаджетів та технологій

комп’ютерів. Представлено концепти та ідеї гри з дітьми, окреслено вплив гри на формування знань дітей про безпеку життєдільності, охарактеризовано поєднання традиційних та нетрадиційних методів у роботі з дітьми дошкільного віку.

Перспективою дослідження у наступному розділі є представлення особливостей технології квестів як засобу формування знань дітей про поведінку у довкіллі та навчання і виховання загалом.

1.3 Особливості організації квест-ігор у закладі дошкільної освіті

У попередніх розділах нашого дослідження ми визначили, що на сьогодні з дітьми дошкільного віку необхідно застосовувати сучасні форми і методи навчання. Ключовим аспектом нашого дослідження є формування у дітей дошкільного віку основ безпечної поведінки. За аналізом педагогічної літератури, ми визначили що впровадження квестів у роботу закладу дошкільної освіти на сьогодні є актуальним питанням наукового дискурсу.

І. Гладченко у наукових працях розкриває методичні аспекти використання квестової педагогічної технології при формуванні здоров’язбережувальної компетентності. Вчений наголошує, що при виконанні завдань у ході руху по зупинкам квесту діти активно засвоюють знання, та навчаються застосовувати їх у практичній діяльності [15].

О. Давлічена доводить необхідність використання квесту, як засобу активізації навчальної діяльності дошкільників. Вчена наголошує, що активна діяльність у ході квесту сприяє підвищенню рівня пізнавального інтересу дошкільників до отримання нових та закріплення раніше набутих знань [17].

Вчена Ю. Кулінка у наукових працях розкриває методологічні аспекти впровадження веб-квесту технології як виду проєктної діяльності для підвищення якості освіти [32]. Ми підтримуємо думку вченої, що на сьогодні проєктна діяльність у закладі дошкільтної освіти є актуальною. Особливо

ефективними та цікавими дітям та іншим учасникам освітнього процесу є міні-проєкти. У ході їх організації ми можемо впроваджувати квести та інші форми і методи роботи з дітьми дошкільного віку задля засвоєння ними тем з безпеки поведінки у соціальному, природному, довкіллі загалом. Ці проєкти розраховані терміном від тижня до двом, в залежності від завдань та складових проєкту.

О. Миронова доводить у своїх наукових дискурсах необхідність використання квест-технології в освітньому процесі в ЗДО. Вчена наголошує, що під час квесту дитина навчається співпрацювати у команді, домовлятись, аргументувати власну думку, вирішувати проблемні завдання, швидко знаходити вихід із ситуації, активно засвоювати знання [36].

Для подальшого нашого дослідження вважаємо необхідним розкрити поняття «квест».

Термін «квест» походить з англійської мови і означає пошук. Це активність, яка поєднує в собі елементи пригоди та гри, де учасники (діти) послідовно виконують завдання, переміщуючись між певними локаціями (зупинками) [8]. Слід зазначити, що в наукових колах існують різні підходи до визначення та трактування цього поняття рис 1.6:

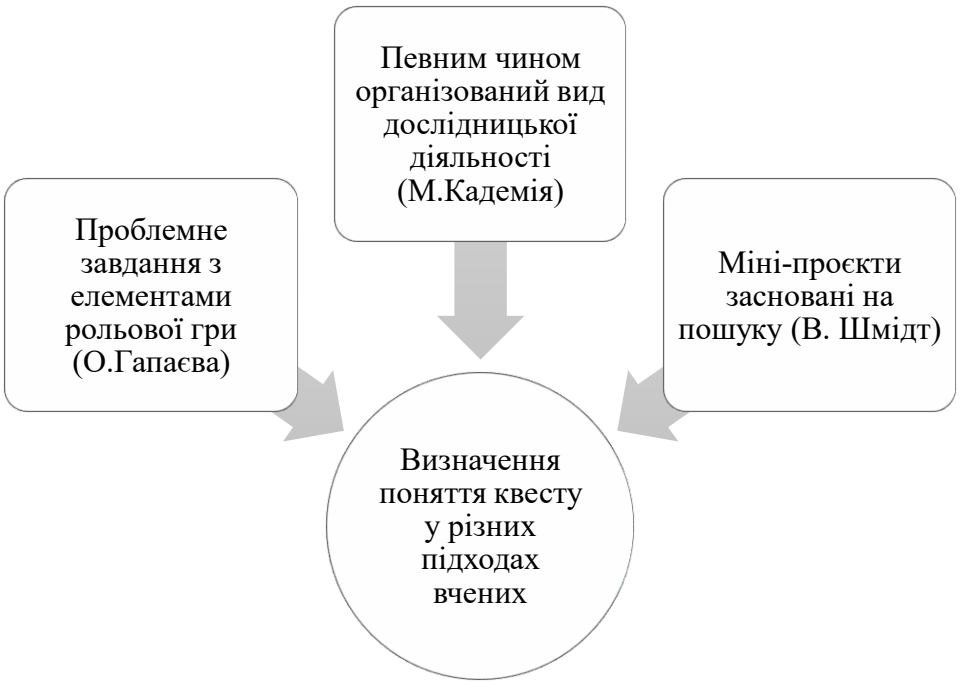

Рисунок 1.6 – Підходи трактування поняття «квест»

Поняття «веб-квест» розширює класичне визначення квесту тим, що вся діяльність відбувається в режимі онлайн, у віртуальному просторі. Основна ідея квесту залишається незмінною: учасники переміщуються (реально або віртуально) і виконують різноманітні завдання, об'єднані спільним сюжетом [11].

На нашу думку для подальшог нашого дослідження важливо представити завдання впровадження квестів у роботу закладу дошкільної освіти:

1. Зацікавлення дітей до ігрової та навчальної діяльності.
2. Активізація мислення дитини (креативного, дивергентного, конвергентного).
3. Розвиток навичок дитини до вирішенн проблем, відкритих завдань, навчання швидко приймати рішення і шукати вихід із ситуації.
4. Формування ключових компетентностей (соціальна, мовленнєва, математична, ігрова тощо).
5. Сприяння самостійності та ініціативи дитини (дитина навчається самостійно вирішувати завдання, аргументувати власну думку, генерувати свої ідеї).
6. Фізичний розвиток дітей (процес квестів перпедбачає рух дитини, можливе включення рухливих ігор та рухових завдань, що сприяє розвитку фізичних якостей: витривалості, гнучкості, спритності тощо).
7. Індивідуалізація освітнього процесу (квест надає можливість диференціювати завдання для дітей за рівнями складності, особливостями розвитку, що дає можливість педагогу використати індивідуальний підхід до дітей).
8. Розвиток емоційної сфери дитини (під час квесту діти отримують та проживають емоції, особливо у ході успішного виконання завдання, досягнення цілей).

Отже нами представлені основні завдання впровадження квесту у роботу з дітьми дошкільного віку. Задля забезпечення отримання знань дітей щодо безпеки життєдіяльності квести мають бути на різну тематику, що стосується

довкілля (природного, соціального).

Вчений Н. Вовк пропонує варіанти проведення квестів з дітьми дошкільног віку «Бути обізнаним означає бути в безпеці». Науковець розкриває сутність змісту квесту як форми роботи з дітьми у напрямі надання знань про безпеку життєдільності [13]. Ми підтримуємо думку вченого, що у такій формі роботи, виконуючи логічні завдання на станціях чи зупинках у дітей активізується пізнавальний інтерес до довкілля.

Вчені наголошують на актуальності впровадження квестів, як однієї із провідних форм зацікавлення дітей до отримання знань, що зумовило виокремити причини включення квестів у освітній процес з дітьми дошкільного віку рис 1.7

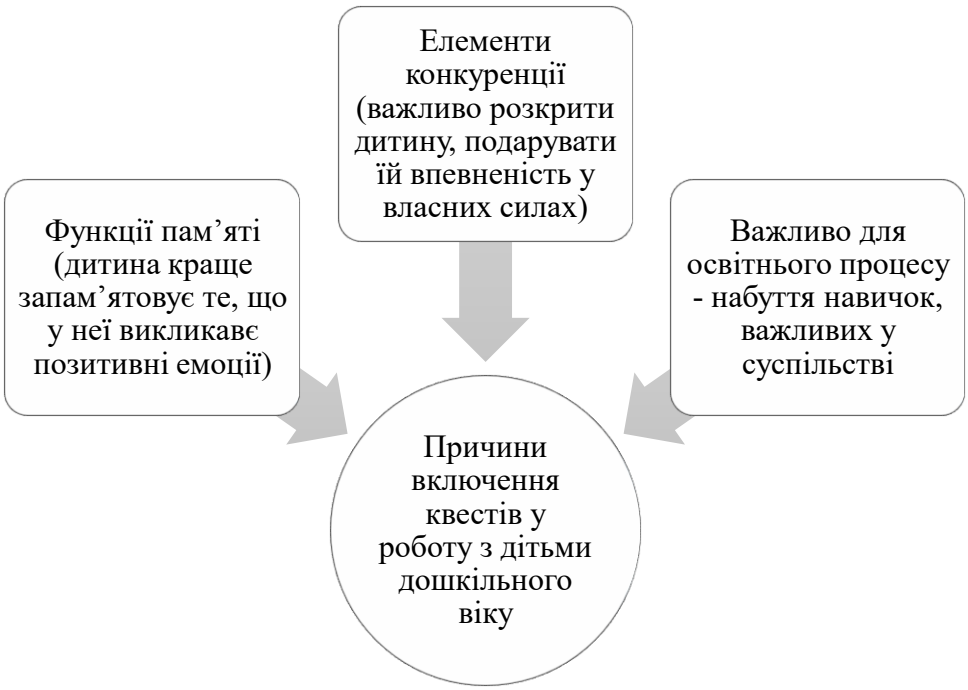

Рисунок 1.7 – Причини включення квестів у роботу з дітьми дошкільного віку

З огляду на означені причини, можемо зазначити, що квест надає можливість функцій пам’яті (дитина краще запам’ятовує те, що у неї викликавє позитивні емоції). Квест включає у свою структуру елементи конкуренції (важливо розкрити дитину, подарувати їй впевненість у власних силах), у ході проведення квесту реалізується важливе завдання для освітнього процесу у закладі дошкільної освіти, тобто набуття навичок, важливих у суспільстві.

Особливо цінним для нашого дослідження є наукова праця І. Сокол, що розкриває принципи проведення та побудови квестів у закладі дошкільної освіти:

1. Принцип навігації. Цей принцип передбачає, що педагог виступає як координатор процесу освіти, намагається спрямовувати дітей, «наштовхує» на правильне рішення. Завдання педагога у реалізації даного принципу :мотивувати дитину на самостійний пошук інформації.

2. Принцип доступності завдань та науковості. Тобто завдання, які включає у свою структуру квест має відповідати віку та індивідуальним особливостям дошкільнят.

3. Принцип системності та послідовності. Заплановані педагогом завдання у розробці і ході проведення квесту мають бути логічно пов'язані один з одним, а також з завданнями раніше пройдених квестів, системно ускладнюватись та диференціюватись.

4. Принцип емоційного забарвлення завдань. Завдання, які пропонує педагог у квесті мають сприяти саме успішному їх виконанню дітьми, викликати позитивні емоції у дітей, що сприяє розвитку емоціної сфери та підтримці соціально-емоційного благополуччя.

5. Принцип інтеграції. У квесті має бути забезпечено використання різних видів дитячої діяльності, інтеграція освітніх ліній при проведенні квестів. Так в одному квесті можна поєднати завдання із формування елементарних математичних уявлень, розвитку мовлення, формування елементів грамоти, аплікація та різні види зображувальної діяльності дошкільників.

6. Принцип диференціації за часом. Квести в дошкільному віці можуть бути короткостроковими, або тривалими, бути організованими як окремо, так і у рамках проєктів.

7. Принцип добровільності освітніх дій дитини. Педагогу треба вибудувати так освітній процес, щоб змотивувати дитину настільки і в такій мірі, яка дозволить йому виконувати запропоновані завдання та вправи добровільно, без примусу і авторитаризму. Для цього завдання повинні бути

цікаві дошкільнятам [46].

На нашу думку дотримуючись означених принципів побудови і проведення квесту у закладі дошкільної освіти діти проявлятимуть активний пізнавальний процес до освіти.

Основна ідея квесту та структура передбачає оформлення карти квесту із запропонованими станціями чи зупинками за тематикою квесту. На кожній станції діти виконують логічні завдання, ігри та вправи спрямовані на засвоєння та удосконалення дітьми знань. На станціях діти отримують маленькі винагороди, це можуть бути фішки, «скарби» чи інші запропоновані вихователем цікавинки. Кількість станцій чи зупинок для квесту вихователь визначає з урахування можливостей і віку дітей. Наприкінці зупинок діти знаходять вихід чи отримують фінал за планом і тематикою квесту. За дослідженнями науковців цю технологію варто впроваджувати саме з дітьми старшого дошкільного віку. Необхідно забезпечити отримання дітьми винагороди вкінці його проведення.

О. Стаєнна доводить у своїх наукових розвідках необхідність провелення квестів з дошкільниками, наголошує, що квест має чітко визначені необхідні складові [50]: рис 1.8

Рисунок 1. 8 – Складові частини діяльності дітей у квесті

За представленими складовими частинами діяльності дітей у квесті ми бачимо, що означена технологія передбачає дію дитини, вирішення проблемних завдань, що передбачають задоволення дитиною від подолання соціальних викликів. У такій діяльності дитина ризикує, генерує ідеї, іноді проживає різні емоції від радості до розчарування у викликах і труднощах, що зумовлює розвиток емоційної сфери дитини. Наявність переможного, сюрпризного моменту забезпечує отримання дитиною позитивних емоцій та подальшому пізнавальному інтересу до такого виду діяльності .

Необхідність дотримання складових частин квесту доводять у наукових дослідженнях Л. Сохань, І. Єрмакова [46]. Ми підтримуємо думку науковців, що технологія має впроваджуватись з урахуванням вимог та дотримання необхідних умов.

Отже, у цьому підрозділі нами представлнго особливості організації квестів з дітьми дошкільного віку. У ході роботи над означеним питанням ми визначили причини включення квесту у роботу з дітьми, принципи впровадження означеної технології, представили завдання квестів, окреслили структуру та складові частини.

З урахуванням досліджень вчених ми довели, що квести тематики «довкілля» забезпечують формування у дітей основ безпечної поведінки, засвоєння знань про дії у небезпечних ситуаціях, сприяння розвитку і підвищення пізнавального інтересу дітей до означеної теми.

Перспективою дослідження у наступному розділі є визначення рівнів та проказників і діагностика сформованості безпечної поведінки дошкільників.

РОЗДІЛ 2
ДОСЛІДЖЕННЯ СФОРМОВАНОСТІ ОСНОВ БЕЗПЕЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

2. 1 Визначення рівнів сформованості безпечної поведінки у дітей дошкільного віку

У даному підрозділі ми здійснимо визначення компонентів, рівнів, показників сформованості основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку. Це перший етап педагогічного експерименту, який проведено на базі Закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №161 «Сніжинка» Запорізької міської ради.

Педагогічний експеримент включив у себе три етапи: констатувальний, формувальний та контрольний. Ми проводили роботу по дослідженню рівнів сформованості основ безпечної поведінки дошкільників у двох групах старшого дошкільного віку. Обрану вікову категорію дітей для дослідження зумовило рекомендації вчених впроваджувати квести саме у старшому дошкільному віці.

У дослідженні ми поставили наступні завдання експерименту:

1. Визначити рівень сформованості основ безпечної поведінки у дітей.
2. Обрати вправи, ігри, завдання, діагностичні методи для роботи з дошкільниками.
3. Здійснити кількісну та якісну обробку отриманих результатів, а саме порівняння результатів етапів дослідження.

У роботі нам необхідно визначити компоненти та критерії сформованості основ безпечної поведінки дітей. На основі аналізу наукової літератури нами вмзначено компоненти: знаннєвий, мотиваційний, емоційний, практичний.

Також визначено рівні сформованості основ безпечної поведінки дітей: високий, середній, низький.

Нами визначено показники щодо компонентів та рівнів сформованості основ безпечної поведінки у дітей дошкільного віку. Їх ми представимо у таблиці 2.1

Таблиця 2. 1 – Показники сформованості основ безпечної поведінки дітей за знаннєвим компонентом

Рівень	Показники
Високий	– дитина знає про можливі небезпеки (тобто розуміння, що таке небезпечні предмети, такі як гострі, гарячі; можливі ситуації, такі як вогонь, вода, темрява, та хто може бути небезпечним (чужі люди); – виявляє знання правил дорожнього руху, як переходити вулицю, правила поведінки пішоходів; – знає правила поведінки вдома, як один із аспектів безпечної поведінки дітей дошкільного віку передбачає знання дітей про обережне поводження з електроприладами, газом, сірниками, ліками, знання дій у небезпечних ситуаціях вдома; – знає правила поведінки на вулиці та у природі, як один із складників безпечної поведінки дітей дошкільного віку; – знає правила поведінки у природі.
Середній	– частково виявляє знання про можливі небезпеки (тобто розуміння, що таке небезпечні предмети, такі як гострі, гарячі; можливі ситуації, такі як вогонь, вода, темрява, та хто може бути небезпечним (чужі люди); – частково виявляє знання правил дорожнього руху, як переходити вулицю, правила поведінки пішоходів; – іноді знає правила поведінки вдома, як один із аспектів безпечної поведінки дітей дошкільного віку передбачає знання дітей про обережне поводження з електроприладами, газом, сірниками, ліками, знання дій у небезпечних ситуаціях вдома;

Продовження таблиці 2. 1

	– частково знає правила поведінки на вулиці та у природі, як один із складників безпечної поведінки дітей дошкільного віку; – частково знає правила поведінки у природі.
Низький	– не виявляє знання про можливі небезпеки (тобто розуміння, що таке небезпечні предмети, такі як гострі, гарячі; можливі ситуації, такі як вогонь, вода, темрява, та хто може бути небезпечним (чужі люди); – не виявляє знання правил дорожнього руху, як переходити вулицю, правила поведінки пішоходів; – не і знає правила поведінки вдома, як один із аспектів безпечної поведінки дітей дошкільного віку передбачає знання дітей про обережне поводження з електроприладами, газом, сірниками, ліками, знання дій у небезпечних ситуаціях вдома; – не знає правила поведінки на вулиці та у природі, як один із складників безпечної поведінки дітей дошкільного віку; – не знає правила поведінки у природі.

Наступний визначений нами компонент – мотиваційний, представимо показники компоненту за рівнями:

1. Високий. Дитина бажає зберігати своє життя та здоров’я, проявляє мотивацію до отримання нових знань щодо безпеки життєдіяльності, догляду за собою, актиивно бере участь у квестах та іграх, що запропоновані педагогом на відповідну тематику.

2. Середній. Дитина іноді виявляє бажання зберігати своє життя та здоров’я, проявляє мотивацію до отримання нових знань щодо безпеки життєдіяльності, догляду за собою, активно бере участь у квестах та іграх, що запропоновані педагогом на відповідну тематику.

3. Низький. Дитина не виявляє бажання зберігати своє життя та здоров’я, проявляє мотивацію до отримання нових знань щодо безпеки життєдіяльності,

догляду за собою, актиивно бере участь у квестах та іграх, що запропоновані педагогом на відповідну тематику.

Наступний емоційний компонент та його показники:

1. Високий. Дитина виявляє позитивні емоції у діяльності у природному довкіллі, догляду за тваринами, вивляє рівні види емоцій у запропонованих педагогом змодельованих життєвих ситуаціях, може виявляти свої емоції, розуміє емоції оточуючих людей.

2. Середній. Дитина частково виявляє позитивні емоції у діяльності у природному довкіллі, догляду за тваринами, вивляє рівні види емоцій у запропонованих педагогом змодельованих життєвих ситуаціях, може виявляти свої емоції, розуміє емоції оточуючих людей.

3. Низький. Дитина не виявляє позитивні емоції у діяльності у природному довкіллі, догляду за тваринами, не вивляє рівні види емоцій у запропонованих педагогом змодельованих життєвих ситуаціях, може виявляти свої емоції, розуміє емоції оточуючих людей.

Останні практичний критерій та його показники:

1. Високий. Дитина у своїй діяльності виявляє сформовані навички самостійного вирішення проблем з безпеки життєдіяльності, може самостійно перейти дорогу за правильними правилами, викликати екстренні служби у непередбачуваних ситуаціях, дотримується правил здорового способу життя і мотивує до цього однолітків, активно рухається, застосовує знання правил поведінки у довкіллі, природі, громадських місцях у повсякденному житті.

2. Середній. Дитина у своїй діяльності частково виявляє сформовані навички самостійного вирішення проблем з безпеки життєдіяльності, іноді може самостійно перейти дорогу за правильними правилами, викликати екстренні служби у непередбачуваних ситуаціях, дотримується правил здорового способу життя і мотивує до цього однолітків, активно рухається, застосовує знання правил поведінки у довкіллі, природі, громадських місцях у повсякденному житті.

3. Низький. Дитина у своїй діяльності не виявляє сформовані навички самостійного вирішення проблем з безпеки життєдіяльності, не може самостійно перейти дорогу за правильними правилами, викликати екстренні служби у непередбачуваних ситуаціях, не дотримується правил здорового способу життя і не мотивує до цього однолітків, активно рухається, застосовує знання правил поведінки у довкіллі, природі, громадських місцях у повсякденному житті.

За визначеними компонентами та рівнями нами підібрані ігри, вправи, питання на дослідження рівнів сформованості основ безпечної поведінки у дітей.

1. Опитування дітей щодо знань онов безпеки життєдіяльності. Ми пропонували дітям відповісти на наступні запитання:

– Які правила дорожнього руху ти знаєш?

– Чому необхідно дотримуватись правил дорожнього руху?

– Які правила поведінки у природі ти знаєш?

– Як можна безпечно ставитись до тварин та рослин?

– Яка небезпека може чекати тебе на вулиці?

– Чи можна спілкуватись із незнайомими та йти з ними?

– Як поводити себе у громадських місцях щоб уникнути небезпеки?

– Як можна зберігати і покращувати власне здоров’я? тощо.

За отриманими даними відповідей дітей ми підводили підсумки та визначали за балами рівень знань.

2. Моделювання ситуації. У ході ігрової діяльності з дітьми ми змоделювали ситуацію, що вдома, де дитина перебувала сама сталась пожежа. Надалі ми запитували у дітей про їх дії та емоції у даній ситуації. Так ми визначали наскільки дитина може зорієнтуватись у небезпечній ситуації.

3. Проведення ігор та вправ. Нами запропоновано дидактичні, рухливі, сюжетно-рольові, конструктивно-будівельні, театралізовані ігри дітям у ході яких ми спостерігали за поведінкою дітей, їх емоціями та вчинками, що дало

можливість визначити рівні сформованості основ безпечної поведінки за кизначеними компонентами.

У підрахунках результатів ми визначили, що діти обох старших груп мають низький та середній рівні сформованості знань дітей, що зумовило необхідності розробки методичних рекомендацій для вихователів закладів длошкільної освіти щодо формування основ безпечної поведінки дітей у довкіллі.

2. 2 Методичні рекомендації щодо формування безпечної поведінки дошкільників засобами квест-ігор

У попередньому підрозділі нами здійснено діагностику сформованості основ безпечної поведінки дошкільників у довкіллі за результатами якого виникла необхідність розробки методичних рекомендацій до роботи вихователям.

Нами визначено необхідність розробки і опису моделі формування основ безпечної поведінки дітей. Задля цього ми звернулись до наукових праць вчених, які розкривають особливості формування означених знань з дітьми та впровадження квестів у роботу закладу дошкільної освіти.

Особливо цінними для нас стали дослідження О. Алексійчук [1], М. Андрієнко, І. Талан [2], О. Білан [4], Н. Дмитрук [21], В. Болдовського, В. Шустки [25].

При розробці елементів моделі ми дійшли висновку, що на сьогодні важливим компонентом у формуванні основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку є зразок педагога. Саме його педагогічна компетентність, зразок у поведінці відіграє важливу роль в означеному процесі.

Ю. Кулінка наголошує, що у професійній підготовці сучасних педагогів необхідно використання технології веб-квесту, як ефективного засобу підвищення якості освіти майбутніх фахівців [32]. Ми погоджуємось із думкою

вченої і зазначаємо, якщо вихователь у навчанні чи самоосвіті проходить квести, тоді він зможе застосувати означену технологію з дітьми дошкільного віку. На проблематиці питання підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти з питання безпеки життєдіяльності наголошують у наукових працях вчені: М. Астахова, Н. Кугуєнко [41]. Ми погоджуємось із думкою науковців.

З урахуванням наукових праць вчених, ми розробили структурно-функціональну модель формування основ безпечної поведінки дошкільників у закладі дошкільної освіти рис 2.1.

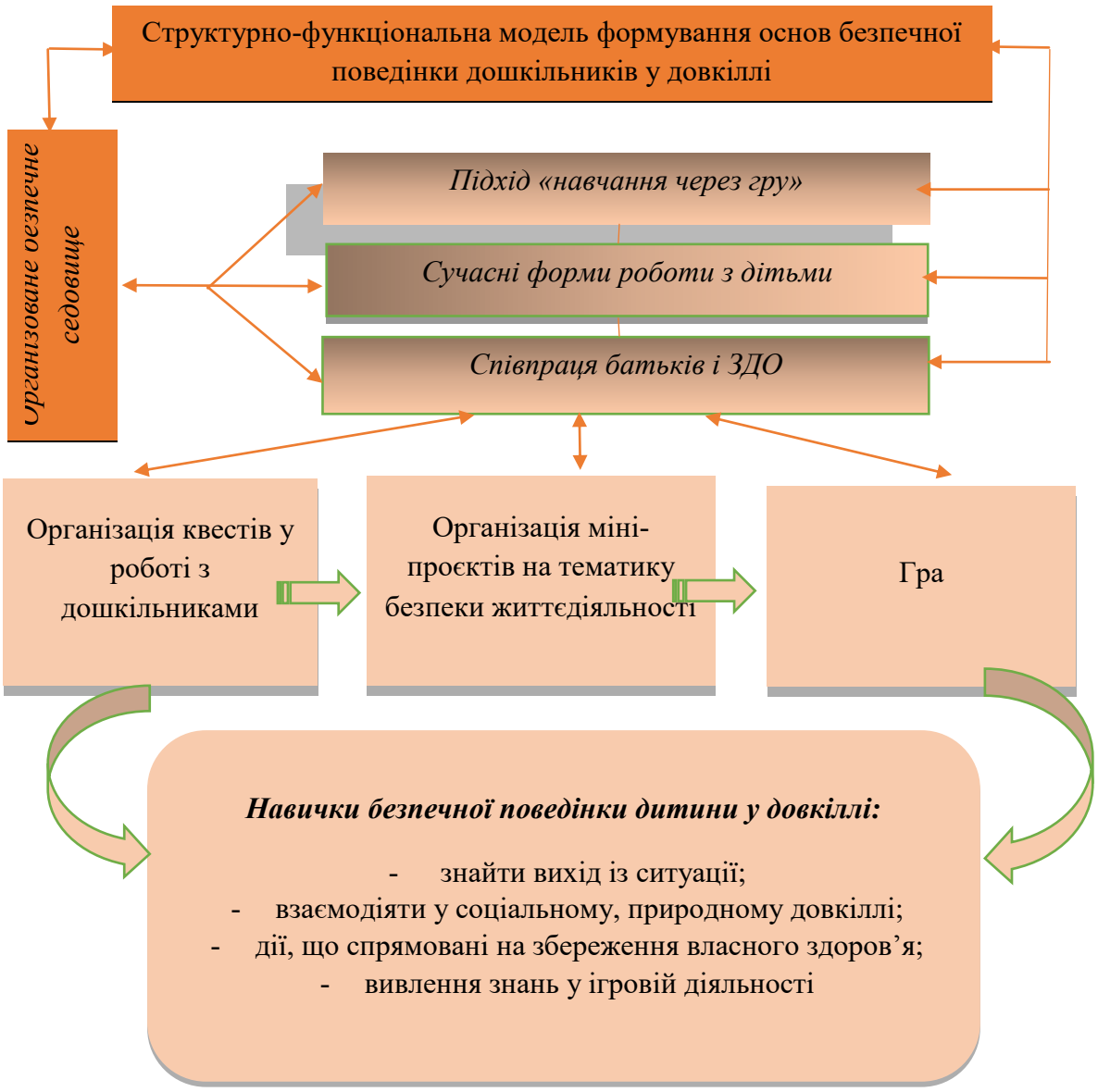

Рисунок 2. 1 – Структурно-функціональна модель формування основ безпечної поведінки дошкільників у довкіллі

Основою для формування свідомої безпечної поведінки дошкільника є позитивний приклад дорослих. Щоб уникнути дитячої образи, збентеження чи агресії, спричинених розбіжностями у вимогах батьків і вихователів, останні повинні прагнути зробити батьків своїми однодумцями. Це передбачає активне залучення родин до освітнього процесу, а також надання інформації про забезпечення максимальної безпеки дитини в різних життєвих ситуаціях (правила особистої безпеки, дії в надзвичайних ситуаціях). Крім того, доцільно створити інформаційний куточок або стенд для закріплення дітьми знань із безпеки життєдіяльності, та інформування батьків щодо виховання дітей в означеному напрямі.

З урахуванням сучасної освіти і дистанційного навчання в умовах воєнного стану вважаємо необхідним до роботи вихователя застосування онлайн-засобів та комп'ютерних ігор у роботі з дітьми дошкільного віку.

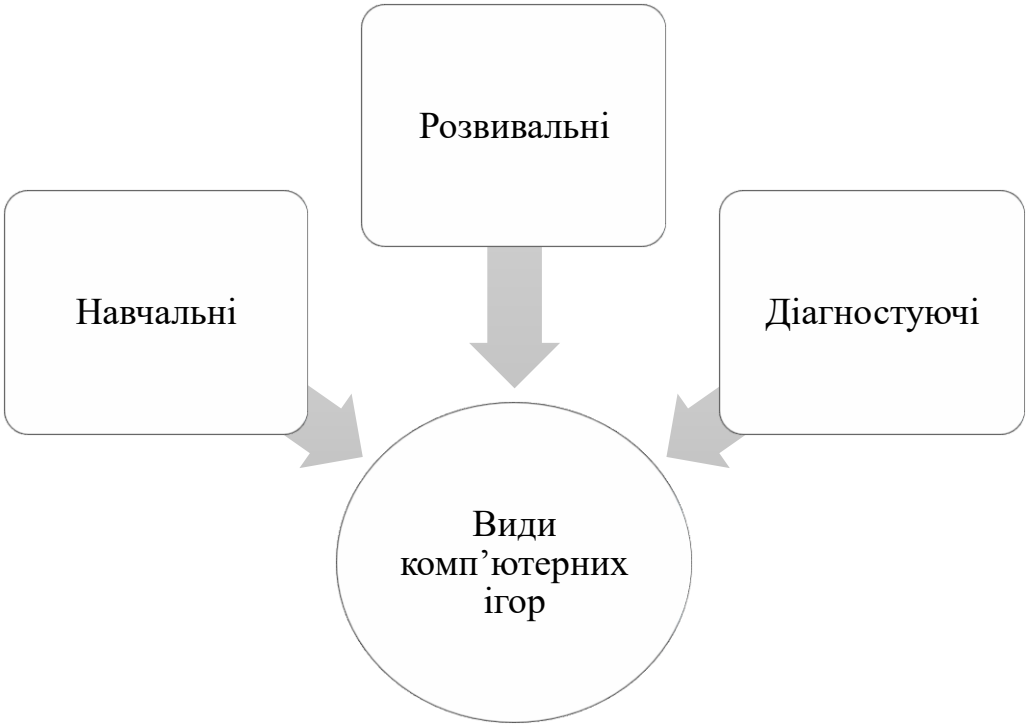

Рисунок 2.2 – Види коп'ютерних ігор

Представлені види ігор зацікавлюють дітей. Ці ігри мають стати ключовим інструментом при плануванні та розробці вихователем онлайн-квестів для дошкільників.

У процесі організації освітньої роботи з питань безпеки життєдіяльності дошкільників можна виокремити такі ключові напрями:

– робота не повинна обмежуватися лише засвоєнням правил і норм поведінки;

– необхідно навчати дітей обережності, вмінню орієнтуватися та швидко реагувати в екстремальних ситуаціях;

– найвищого результату можна досягти за умови дотримання єдиної стратегічної лінії взаємодії педагогів, дітей та батьків;

– важливо враховувати специфічні аспекти роботи з дітьми, які суттєво відрізняються від методів, що застосовуються для дорослих, наприклад, використання розповідей, бесід, відеоматеріалів про наслідки пожеж, повеней та інших небезпек.

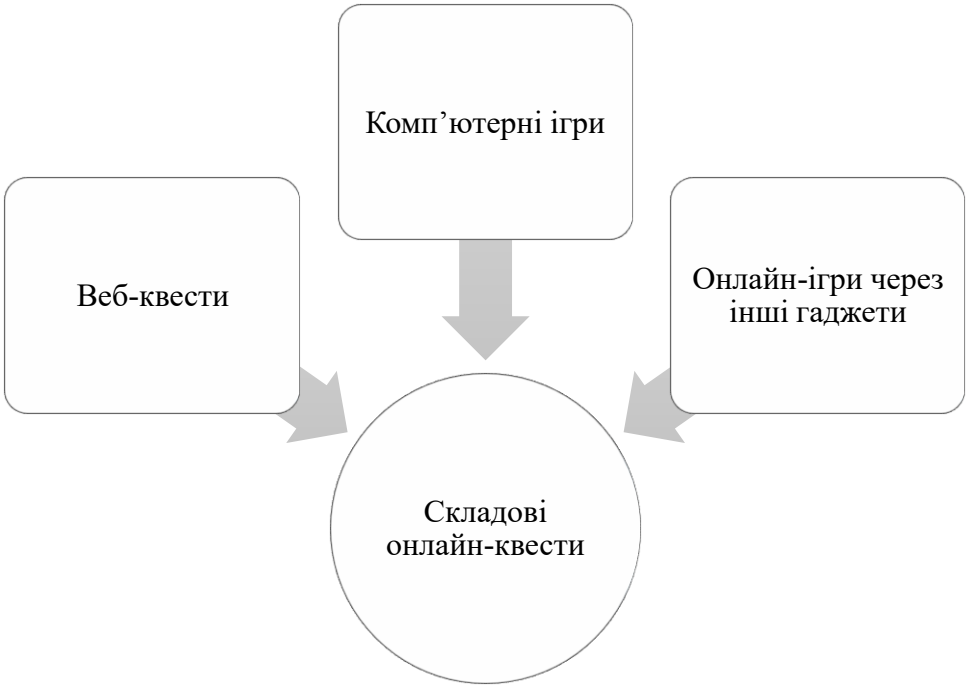

Рисунок 2.3 – Сладові онлайн-квесту з дошкільниками

Ефективне формування безпечного способу життя у дітей дошкільного віку можливе лише через систематичну, інтегровану роботу. Вона має бути наскрізною через всі основні форми активності дитини: гру, працю та спілкування.

Пріоритетними методами в освітньому процесі є практичні та інтерактивні форми: наочні методи (спостереження, екскурсії); ситуативні

методи (моделювання проблемних ситуацій, бесіди); активна. практична діяльність (ігрова, пошуково-дослідницька, проєктна діяльність, ігрові квести) [3].

Як зазначає Н. Бондаренко, дидактичні ігри як практичний метод роботи з дітьми є ефективний у формуванні основ безпеки життєдіяльності, адже дидактичну гру можна включати у заняття, спостереження тощо [2].

Ключовим фактором успішної роботи з безпеки життєдіяльності є об'єднання зусиль батьків та педагогів. Щоб досягти цієї мети, необхідно активно залучати родини до спільних заходів. Ефективними формами співпраці є: проведення практичних семінарів, організація родинних клубів, участь у проєктах, виставках, розвагах та спеціальних тижнях безпеки.

Організація квестів на думку вчених також є складовою частиною формування інформаційно-комунікативної компетентності дошкільників. Означене питання розкривають у працях науковці: К. Суятинова (досліджує вебквест як засіб формування цифрової та комунікативної компетентностей у старших дошкільників) [51], А. Танабаш (представляє квест-гру як сучасну інноваційну форму взаємодії між суб’єктами навчального процесу) [52], Н. Сенюк (представляє квест як сучасну форму роботи з дітьми дошкільного віку) [45]. Ми підтримуємо, думку науковців в означеному питанні та наголошуємо, що саме у онлайн-квестах у дітей розвивається означена компетентність.

Ми вважаємо, що з дітьми дошкільного віку у рамках впровадження квестів є ефективним діяльнісний підхід. Діяльнісний підхід із сучасними характеристиками гри передбачає надання дитині можливості вибору та аргументування думки [53; 54].

На сьогодні необхідно впроваджувати діяльнісний підхід і у організацію квестів, що передбачає використання педагогом відкритих і закритих запитань, організацію відкритих завдань та забезпечення «стану потоку» [55].

Характеристики гри за підходом «навчання через гру»:

– активна;

– соціальна;

– радісна;

– значуща;

– мотивуюча [56; 57].

На нашу думку ці характеристики ігор вихователь має реалізовувати і у квестах.

У рекомендаціях ми представляємо вихователям «дайджест» квестів з дітьми дошкільного віку, що спрямовані на формування основ безпечної поведінки дітей (Додаток Б). Також ми пропонуємо вихователям тематику ігор з безпеки життєдіяльності та квестів до проведення з дітьми дошкільного віку рис 2.4

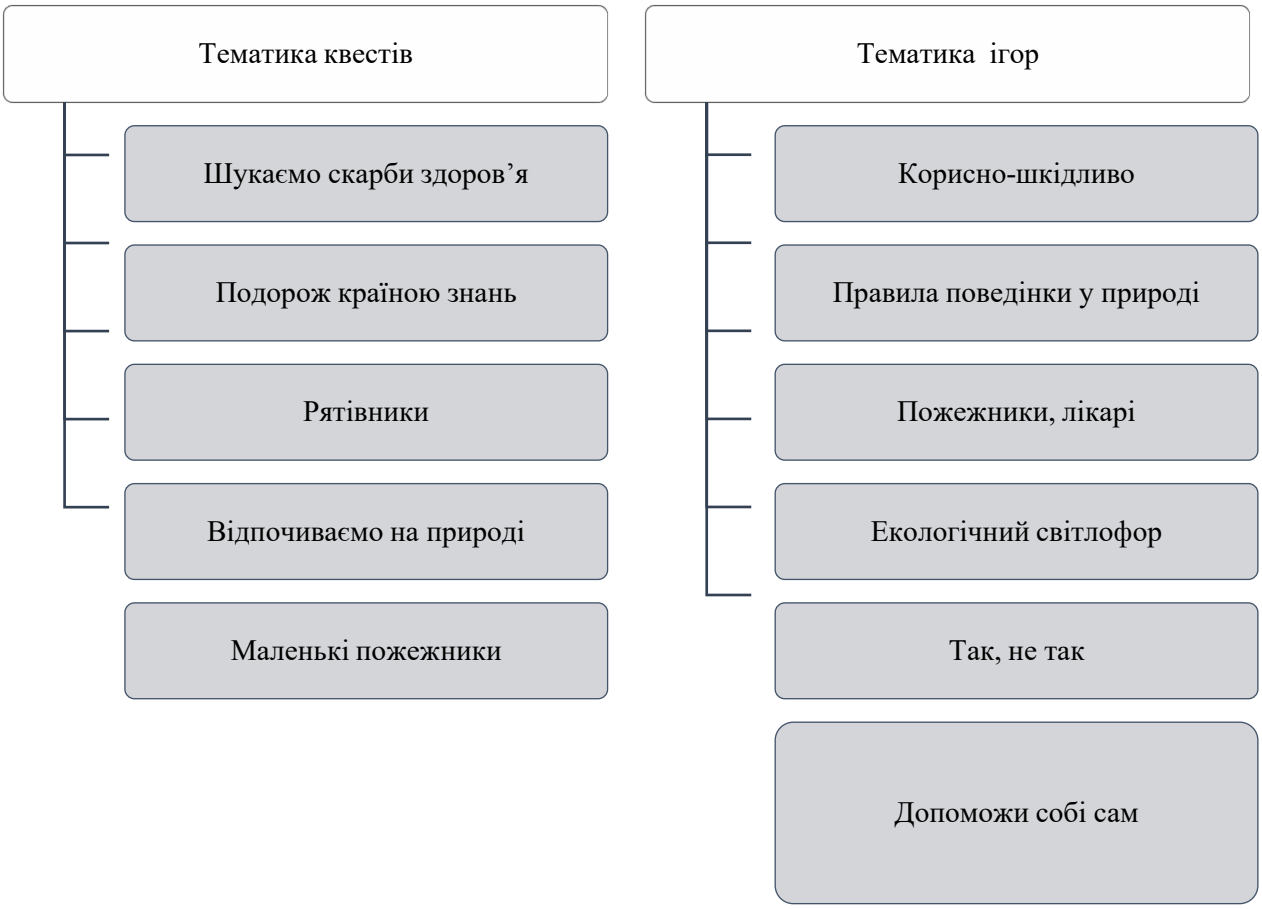

Рисунок 2.4 – Тематика ігор та квестів з основ безпеки життєдіяльності дошкільників

На нашу думку, запропоновані ігри і квести зацікавлять дітей до діяльності, щодо основ безпеки у довкіллі.

Отже, у цьому підрозділі нами розроблено методичні рекомендації до роботи вихователю з дітьми дошкільного віку у напрямі формування основ безпечної поведінки у довкіллі, представлено структурно-логічну модель формування основ безпечної поведінки дітей у закладі дошкільної освіти, окреслено роль вихователя в означеному процесі.

2. 3 Аналіз результатів дослідження

У формувальному етапі експерименту ми проводили з дітьми квести, що спрямовані на формування основ безпечної поведінки дітей у довкіллі (Додаток А; Б). На останньому етапі педагогічного експерименту ми аналізували дані дітей дошкільного віку старших груп Закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №161 «Сніжинка» Запорізької міської ради щодо сформованості основ безпечної поведінки у довкіллі на констатувальному та контрольному етапі експерименту.

За знаннєвим компонентом сформованості основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку ми отримали наступні результати етапів експерименту табл 2.2

Таблиця 2. 2 – Рівні сформованості основ безпечної поведінки дітей за знаннєвим компонентом на різних етапах експерименту

Компонент	Етап експерименту	Група	Рівні		
			Високий	Середній	Низький
Знаннєвий	Контатувальний	ЕГ	25%	45%	30%
		КГ	20%	45%	35%
Знаннєвий	Контрольний	ЕГ	45%	50%	5%
		КГ	27%	60%	13%

При порівнянні даних в експериментальній та контрольній групах

визначено, що на контрольному етапі показників високого рівня сформованості знаннєвого компонента сформованості основ безпечної поведінки у довкіллі на контрольному етапі педагогічного експерименту в ЕГ простежувалася суттєва динаміка. Ми можемо зазначити, що майже удвічі збільшилися показники з високим рівнем означеного компонента, на 5% зріс показник середнього рівня, на 25%. знизився низький показник.

Наступний компонент за яким ми представимо дані педагогічного експеритенту, мотиваційний компонент табл 2.3.

Таблиця 2. 3 – Рівні сформованості основ безпечної поведінки дітей за мотиваційним компонентом на різних етапах експерименту

Компонент	Етап експерименту	Група	Рівні		
			Високий	Середній	Низький
Мотиваційний	Контатувальний	ЕГ	21%	55%	24%
		КГ	22%	53%	25%
Мотиваційний	Контрольний	ЕГ	36%	61%	3%
		КГ	21%	57%	22%

При порівнянні кількісних показників експериментальної та контрольної групи ми дійшли висновку, що на контрольному етапі педагогічного експерименту в експериментальній групі простежувалася суттєва динаміка: так, у експериментальної групи на 15% збільшилася кількість дітей, що мають високий рівень сформованості основ безпечної поведінки у довкіллі. Надала на 6% зріс показник середнього рівня сформованості мотиваційного компонента основ безпечної поведінки дітей; а низький рівень у показниках дітей став на 21% меншим, ніж попередньо.

Ми можемо зазначити, що збільшення кращих результатів за мотиваційним компонентом відбувається завдяки попередньо спланованими і проведеними заходами для дошкільників. Саме у грі ми помічали, як діти

прагнуть рятувати один одного у непередбачуваних ситуаціях, допомагати, діяти на користь однолітків. На нашу думку, за цим компонентом діти проявили найкращі результати, це простежувалось у проведенні міні-проєктів, де діти виявляли бажання дотримуватись здорового способу життя, отримувати нові знання про корисні і шкідливі продукти. За результатами бесід із батьками, діти і вдома виявляли мотивацію до рухової активності, фізкультхвилинок, занять спортом та прогулянок на свіжому повітрі, проведення вільного часу за активною руховою діяльністю.

Наступний компонент у підведенні нами результатів є емоційний. За підрахунками означеного компоненту ми отримали наступні результати, що уможливили висновок, що показник низького рівня зменшився на 30%, ніж на констатувальному етапі експерименту, а у контрольній групі показники майже не змінилися табл 2.4..

Таблиця 2. 4 – Рівні сформованості основ безпечної поведінки дітей за емоційним компонентом на різних етапах експерименту

Компонент	Етап експерименту	Група	Рівні		
			Високий	Середній	Низький
Емоційний	Контатувальний	ЕГ	17%	43%	40%
		КГ	18%	42%	40%
Емоційний	Контрольний	ЕГ	36%	54%	10%
		КГ	20%	43%	37%

За вище наведеними даними ми можемо стверджувати, що у дітей покращились показники за емоційним компонентом сформованості основ безпеки життєдіяльності.

На нашу думку, це зумовлено ефективно підібраними нами формами і методами роботи з дітьми, адже у ході ігор, виконання завдань на зупинках квестів, виконання логічних та відкритих завдань діти отримували саме

позитивні емоції.

Батьки також наголошували, що діти з обережністю почали ставитись до доброзичливих, проте не знайоми людей, почали краще розуміти свої емоції та емоції оточуючих осіб.

Останній визначений нами критерій за яким ми підводимо підсумок, практичний. За цим критерієм ми могли визначити наскільки діти можуть виявляти знання з основ безпеки життєдіяльності у повсякденному житті.

Представимо результати за практичним критерієм табл 2.5

Таблиця 2. 5 – Рівні сформованості основ безпечної поведінки дітей за практичним компонентом на різних етапах експерименту

Компонент	Етап експерименту	Група	Рівні		
			Високий	Середній	Низький
Практичний	Контатувальний	ЕГ	25%	35%	40%
		КГ	25%	35%	40%
Практичний	Контрольний	ЕГ	35%	60%	5%
		КГ	25%	38%	37%

Діагностика практичного сформованості основ безпечної поведінки у довкіллі на контрольному етапі експерименту також засвідчила значну динаміку в експериментальній групі, де на 19% збільшилася кількість дітей із високим рівнем основ безпечної поведінки, а на 11% зріс показник середнього рівня, і низький рівень за показником зменшився.

За даними ми визначили, що показники за практичним критерієм сформованості дітей дошкільного віку покращились. У ході проведення квестів та логічних завданнях на зупинках ми помітили, що діти знають і вивляють у діях правила поведінки на природі, у ігровій діяльності сюжетно-рольовій визначали дії при пожежі чи якщо дитина загубилась. Батьки зазначали, що вдома діти ведуть активний спосіб життя, намагаються дотримуватись правил

корисного харчування, догляду за собою. Вихователі зазначали, що діти стали проявляти сформовані навички самообслуговування, правильно поводились із столовими приборами дотримуючись правил безпеки під час прогулянок та інших видів діяльності. Для подальшого нашого дослідження вважаємо необхідними представити загальні дані щодо сформованості основ безпечної поведінки дітей у довкілллі за чотирьма визначеними компонентами табл 2.6.

Таблиця 2. 6 – Рівні сформованості основ безпечної поведінки дітей

Компоненти	Етап експерименту	Група	Рівні		
			Високий	Середній	Низький
Знаннєвий	Констатувальний	ЕГ	11%	43%	46%
		КГ	10%	43%	47%
	Контрольний	ЕГ	45%	50%	5%
		КГ	12%	42%	46%
Мотиваційний	Констатувальний	ЕГ	35%	35%	30%
		КГ	35%	34%	31%
	Контрольний	ЕГ	55%	41%	3%
		КГ	32%	58%	10%
Емоційний	Констатувальний	ЕГ	10%	43%	47%
		КГ	10%	42%	48%
	Контрольний	ЕГ	32%	63%	5%
		КГ	15%	44%	41%
Практичний	Констатувальний	ЕГ	8%	30%	62%
		КГ	7%	31%	64%
	Контрольний	ЕГ	25%	70%	5%
		КГ	10%	65%	25%

Отримані в результаті формувального етапу педагогічного експерименту та наведені вище дані дослідження дають можливість визначити рівні сформованості основ безпечної поведінки дошкільників в експериментальній та контрольній групах.

Вважаємо необхідним надалі представити динаміку сформованості основ безпечної поведінки дошкільників у довкіллі табл 2.7.

Таблиця 2. 7 – Динаміка сформованості основ безпечної поведінки дітей

Група	Динаміка сформованості основ безпечної поведінки дітей		
	Високий	Середній	Низький
	за результатами констатувального етапу експерименту		
ЕГ	15%	50%	35%
КГ	14%	51%	35%
	за результатами контрольного етапу експерименту		
ЕГ	35%	60%	5%
КГ	15%	55%	30%

За результатами контрольного етапу педагогічного експерименту, ми отримали загальні дані, що свідчать про ефективність запропонованої нами моделі та методичних рекомендацій щодо формування основ безпечної поведінки дошкільників засобами квест-ігор.

Оже, у цьому розділі нами визначено рівні сформованості та показники основ безпечної поведінки дошкільників, проведений констатувалиний етап експерименту, формувальний етап та представлено дані контрольного етапу експерименту.

ВИСНОВКИ

У дослідженні нами проведений аналіз проблеми формування основ безпечної поведінки дітей дошкільного віку у довкіллі. Визначено, що актуальність означеної проблеми полягає у тому, що як відомо, саме в дошкільному дитина засвоює норми і правила поведнки. Тому поведінка щодо збереження життя і здоров'я дитини є необхідною. Визначено, що ці правила мають формуватись саме у дошкільному дитинстві як сензитивному періоді становлення особистості та розвитку організму. Саме тому необхідна увага до означеної теми дослідження науковців та вихователів закладів дошкільної освіти щодо формування основ безпечної поведінки у дітей.

На основі аналізу психолого-педагогічної літератури з'ясовано сутність понять, «безпечна поведінка», «ігрові технології», «квест», «гра». Представлено зміст формування основ безпечної поведінки. Визначено, що безпечна поведінка дитини є складовою частиною таких компетентнотей: соціальна, валеологічна, екологічна, життєва.

У дослідженні доведено, що в умовах сьогодення, є необхідність переходу від пасивного запам'ятовування до активного, практичного засвоєння знань дітьми про безпеку, що забезпечує інтерактивність, зацікавленість дітей, розвиває критичне мислення та емоційну стійкість в умовах сучасного освітнього процесу, де традиційні методи часто є недостатньо ефективними для формування реальних життєвих навичок, а квести дозволяють безпечно «проживати» небезпечні ситуації.

У кваліфікаційній роботі розкрито зміст та завдання формування основ безпечної поведінки дошкільників у довкіллі. Представлено особливості впровадження гри з дітьми дошкільного віку (складові ігрового процесу, концепти та ідеї ігор). Доведено, що у закладі дошкільної освіти процес має бути гейміфікованим, потребує сучасного дизайну ігрового матеріалу з урахуванням дистанційного навчання та використання дітьми гаджетів та

технологій комп’ютерів. Представлено концепти та ідеї гри з дітьми, окреслено вплив гри на формування знань дітей про безпеку життєдільності, охарактеризовано поєднання традиційних та нетрадиційних методів у роботі з дітьми дошкільного віку.

Визначено структуру квесту, види квестів, принципи розробки і впровадження квестів у роботу з дітьми дошкільног віку: принцип навігації; принцип доступності завдань та науковості; принцип системності та послідовності; принцип емоційного забарвлення завдань; принцип інтеграції; принцип диференціації за часом; принцип добровільності освітніх дій дитини. Представлено складові діяльності дошкільників у квесті. Визначено причини включення квестів в освітній процес з дітьми дошкільного віку.

Представлено проведення усіх етапів педагогічного експерименту на базі Закладу дошкільної освіти (ясла-садок) №161 «Сніжинка» Запорізької міської ради. Визначено компоненти (знаннєвий, мотиваційний, емоційний, практичний) рівні (високий, середній, низький) та показники сформованості основ безпечної поведінки дітей старшого дошкільного віку, запропоновано діагностичні методи, ігри, вправи з дітьми відповідно завданням дослідження. У результаті констатувального етапу експерименту визначено, що рівень сформованості у дошкільників знань про довкілля, навичок безпечної поведінки потребує уваги педагогів.

Розроблено методичні рекомендації вихователям закладу дошкільної освіти щодо формування основ безпечної поведінки у довкіллі. Запропоновано модель впровадження квестів у роботу з дітьми дошкільного віку яка включає у зміст елементи: створення безпечного середовища, впровадження сучасних форм роботи з дітьми, ігрового та діяльнісного підходів, співпраця з батьками дошкільників в означеному напрямі, організацію квестів тощо. Представлено види онлайн-ігор, квестів з дітьми дошкільного віку, запропоновано «дайджест» квестів з дошкільниками щодо формування основ безпечної поведінки, тематику ігор та квестів до організації з дітьми у закладі дошкільної освіти.

Представлено результати порівняльні констатувального та контрольного етапів експерименту у яких простежується динаміка рівнів сформованості основ безпечної поведінки дошкільників. Представлено показники у рамках підвищення рівня сформованості основ безпечної поведінки за компонентами.

У результаті організації ігор, міні-проєктів, квестів, інших інтерактивних вправ, впровадження підходу «навчання через гру» простежувалось підвищення рівня сформованості основ безпечної поведінки дітей у довкіллі, що доведено даними контрольного етапу експерименту.

Отже дослідження проведене, мету роботи досягнуто.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алексійчук О. Квест до тижня безпеки життєдіяльності «Знання – запорука безпеки». URL: https://naurok.com.ua/kvest-do-tizhnya-bezpekizhittediyalnosti-350892.html. (дата звернення 13.05.2025)

2. Андрієнко М. В., Талан І. С. Життєва компетентність дитини та безпека життєдіяльності. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=551 (дата звернення 13.04.2025)

3. Базовий компонент дошкільної освіти. Нова редакція : наказ Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2021 р. № 33. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doshkilnoyi%20osvity.pdf. (дата звернення 12.01.2025)

4. Білан О. І. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / за заг. ред. О. В. Низковської. Тернопіль : Мандрівець, 2022. 216 с.

5. Бінюк А. Дидактична гра як метод навчання. Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації: матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Луцьк, 26 вер. 2022 р.). Луцьк, 2022. С. 27–31.

6. Богуш А. М., Ільченко В. Р. Довкілля. Для дітей дошкільного віку у 2-х част. Полтава, 2003. 2004.

7. Богуш А., Гавриш Н. Методика ознайомлення дітей з довкіллям у дошкільному навчальному закладі. Підручник для ВНЗ. Киїів : Видавничій Дім «Слово», 2010. 408 с.

8. Бондаревська Т. Квест для дітей старшого дошкільного віку «Мінна безпека». URL: https://vseosvita.ua/library/kvest-dlia-ditei-starshoho-doshkilnohoviku- minna-bezpeka-780564.html. (дата звернення 10.03.2025)

9. Бондаренко Н. В. Дидактичні ігри з основ безпеки життєдіяльності та цивільного захисту для дітей дошкільного віку : навчально-методичний посібник. Вінниця, 2015. 21 с.

10. Ващак О. До проблеми екологічно безпечної поведінки особистості у природі. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/3204. (дата звернення 13.04.2025)

11. Використання квест – технології в освітньому процесі сучасного закладу дошкільної освіти. URL : https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-kvesttehnologii-v-osvitnomu-procesi-sucasnogo-zakladu-doskilnoi-osviti-164710.html. (дата звернення 10.02.2025)

12. Витоки мовленнєвого розвитку дітей дошкільного віку : Програма та методичні рекомендації / укл. А. М. Богуш. Одеса : Маяк, 1999. 88 с.

13. Вовк Н. Квест-гра «Бути обізнаним – безпечно». URL : https://vseosvita.ua/library/kvest-gra-buti-obiznanim-bezpecno-506503.html. (дата звернення 08.04.2025)

14. Вовк Л. П. Словник навчально-педагогічних понять і термінів : методичний посібник / укл. Л. П. Вовк, Г. Д. Панченко, О. С. Падалка та ін. Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2001. 83 с.

15. Гладченко І. В. Методичні аспекти використання квестової педагогічної технології при формуванні здоров'язбережувальної компетентності в учнів з психофізичними порушеннями. URL: https://lib.iitta.gov.ua/713895/1/Гладченко%20I.B.,%202017.pdf. (дата звернення 16.05.2025)

16. Гончаренко С. Украинський педагогічний словник. Київ : Либідь, 1997. 317 с.

17. Давлічена О. Використання квесту, як засобу активізації навчальної діяльності дошкільників. URL: http://okhtyrkastrumochok.sumy.sch.in.ua/metodichna_storinka/konsuljtacii/vikoristannya_kvestu_yak_zasobu_aktivizacii_navchaljnoi_diyaljnosti_doshkiljnikiv/.(дата звернення 10.05.2025)

18. Державний стандарт дошкільної освіти: особливості впровадження / упоряд.: О. Г. Косенчук, І М. Новик, О. А. Венгловська, Л. В. Куземко. Харків : Видавництво «Ранок», 2021. 240 с.

19. Дидактичні ігри з основ безпеки життєдіяльності та цивільного захисту для дітей дошкільного віку: навчально-методичний посібник. Вінниця, 2015. 20 с.

20. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / Г. В. Бєлєнька та ін. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 440 с.

21. Дмитрук Н. Квест-гра з безпеки життєдіяльності для дітей дошкільного віку. URL : https://vseosvita.ua/library/kvest-hra-z-bezpekyzhyttiediialnosti- dlia-ditei-doshkilnoho-viku-812287.html. (дата звернення 03.05.2025)

22. Іванчук А. Навчання дітей дошкільного віку безпечної поведінки. URL : http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2020/70/part_2/10.pdf (дата звернення 08.05.2025)

23. Карнаух Л. П. Виховання безпечної поведінки дітей дошкільного віку в соціальному середовищі : метод, посіб. Умань : ВІЩ «Візаві», 2009. 83 с.

24. Карнаух Л., Авраменко О. Теоретичні та методичні засади формування соціальної компетентності старших дошкільників в умовах сучасного соціуму. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету. 2019. Вип. 4. С. 90–96.

25. Квест – це дуже просто! : методичний посібник / Болдовський В. В., Шустка В. М. та ін. Канів: 2018. 43 с.

26. Квест-гра – сучасний підхід в організації освітнього процесу в ЗДО. URL: https://vseosvita.ua/library/kvest-gra-sucasnij-pidhid-v-organizaciiosvitnogo-procesu-v-zdo-158423.htm (дата звернення 18.04.2025)

27. Квест-гра з правил дорожнього руху «В пошуках скарбів». URL: https://school30.sumy.ua/2017/10/09/kvest-gra-z-pravyl-dorozhnogo-ruhu vposhukah- skarbiv/.(дата звернення 03.07.2025)

28. Квест-технологія як ефективна форма організації освітньої діяльності дошкільника: методичний посібник / [авторський колектив Запорізького ЗДО № 145]. Запоріжжя: 2017. 86 с.

29. Косенчук О. Дитина в соціумі. Впроваджуємо Базовий компонент дошкільної освіти. Дошкільне виховання. 2021. № 4. С. 3–8.

30. Кравчук О. Особливості формування основ безпеки життєдіяльності у дітей дошкільного віку. URL: https://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/79-sorok-vosma-vseukrajinskapraktichno- piznavalna-internet-konferentsiya/1039-osoblivosti-formuvannyaosnov- bezpeki-zhittediyalnosti-u-ditej-doshkilnogo-viku. (дата звернення 13.04.2025)

31. Кулінка Ю. С. Використання технології веб-квест як ефективного засобу підвищення якості освіти майбутніх учителів технологій. Вища освіта України : теоретичний та науково-методичний часопис. №2 (додаток 2). Тематичний випуск «Науково-методичні засади управління якістю освіти у вищих навчальних закладах». Луцьк : СПД Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «ВолиньПоліграф»ТМ. 2013. С. 402–409.

32. Кулінка Ю. С. Методологічні аспекти впровадження веб-квест технології як виду проектної діяльності для підвищення якості освіти. Педагогіка вищої та середньої школи : збірник наукових праць / за ред. проф. З.П. Бакум. Кривий Ріг : ДВНЗ «КНУ», 2014. Вип. 43. С. 145–151.

33. Лебідь Г. Формування готовності дітей старшого дошкільного віку до навчання в НУШ засобами квест-технології. URL: https://september.moippo.mk.ua/index.php/sept/article/download/343/292/2003. (дата звернення 01.02.2025)

34. Манжелі Н., Ващак О. Сутність та структурні компоненти екологічно безпечної поведінки дошкільників. Педагогічна освіта: теорія і практика. 2016. Вип. 21. Ч. 2. С. 206–211.

35. Мимренко І. Квест-гра «Подорож у місто Безпечне». URL: https:// .com/kvest-gra-podorozh-u-misto-bezpechne/.(дата звернення 13.05.2025)

36. Миронова О. Використання квест-технології в освітньому процесі в ЗДО. URL : https://vseosvita.ua/library/vikoristanna-kvest-tehnologii-vosvitnomu-procesi-v-zdo-398303.html. (дата звернення 28.03.2025)

37. Навчальні матеріали від дитячого фонду ООН (Unicef) навчаємося мінної безпеки всією родиною. URL: https://www.unicef.org/ukraine/minesafety-for-the-family. (дата звернення 13.08.2025)

38. Найда Р. Г. До проблеми формування життєвої компетентності дитини в дошкільному закладі. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки. 2016. Вип. 2. С. 86–90.

39. Організація дитячої ігрової діяльності в контексті наступності дошкільної та початкової освіти: навчально-методичний посібник / за ред.. Т. С. Тарасенко. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2010. 320 с.

40. Організація роботи щодо безпеки життєдіяльності дітей відповідно до Базового компонента дошкільної освіти. Інформаційно-методичний збірник головного управління освіти і науки Київської обласної державної адміністрації та Київського обласного інституту післядипломної освіти педагогічних кадрів. 2014. № 3. URL:https://repository.kristti.com.ua/wpcontent/
uploads/2016/08/2Nechyporuk.pdf. (дата звернення 19.09.2025)

41. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів дошкільної освіти з питання безпеки життєдіяльності: [навч.-метод. посіб.] / М. С. Астахова, Н. Ф. Кугуєнко; за заг. ред. Л. Д. Покроєвої. Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2018. 206 с.

42. Понімaнська Т. Дошкільна педагогіка. Киїів : «Академвидав», 2015. 448 с.40. Проводимо квест у дитячому садку. URL: https://oplatforma.com.ua/article/2088-provodimo-kvest-u-dityachomu-sadku. (дата звернення 17.05.2025)

43. Програма «Українське дошкілля»: програма розвитку дитини дошкільного віку / за ред. О. І. Білан, Л. М. Возна, О. Л. Максименко. Тернопіль : Мандрівець, 2017. 264 с.

44. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Я у Світі» / упоряд. О. Л. Кононко. 3-тє вид., випр. Київ : Світич, 2019. 430 с.

45. Сенюк Н. Г. Квасилівський ЗДО (ясла-садок) : Безпека дитини в довкіллі. Методичний порадник для дорослих, 2023. 3 с. URL

:http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=114&printmode=on. (дата звернення 19.03.2025)

46. Сокол І. М. Квест як сучасна інноваційна технологія навчання. Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. Вип. 7. Рівне: РДГУ, 2013. С 168–171.

47. Сокол І. Н. Класифікація квестів. Молодий вчений. Запоріжжя. № 2. 2014. С. 138–140.

48. Сорочинська О., Денисюк І., Олійник Д., Аспекти формування досвіду безпечної поведінки у дітей старшого дошкільного віку. URL: http://eprints.zu.edu.ua/37724/1/Стаття_Сорочинська%20.pdf. (дата звернення 14.05.2025)

49. Сохань Л., Єрмакова І. Життєва компетентність у технології життєздатності. Кроки до компетентності та інтеграції в суспільство. Науково-методичний збірник. Київ : Контекст, 2000. 672 с.

50. Стаєнна О. Квест-технологія: гра, пошук, дослідження : [про методичні особливості організації квестів у закладі дошкільної освіти]. Дошкільне виховання. № 7. Видавництво «Світич», Київ, 2019. С. 3–6.

51. Суятинова К. Є. Вебквест як засіб формування цифрової та комунікативної компетентностей у старших дошкільників. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи. 2024 № 2. http://ppsh.udpu.edu.ua/article/view/315018. (дата звернення 16.10.2025)

52. Танабаш А. О. Квест-гра як сучасна інноваційна форма взаємодії між суб'єктами навчального процесу у позашкіллі : метод. рекомендації. URL: https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-kvest-gra-yak-suchasnainovaciyna-forma-vzaemodi-mizh-sub-ektami-navchalnogo-procesu-u-pozashkilli- 178198.html. (дата звернення 17.06.2025)

53. Формування базових якостей особистості дітей старшого дошкільного віку в ДНЗ : монографія / Г. Бєлєнька, С. Васильєва, Н. Гавриш, В. Маршицька, С. Нечай, О. Острянська, О. Полякова, В. Рагозіна, О. Рейпольська, Н. Шкляр ; за заг. ред. О. Рейпольської. Харків. : «Друкарня Мадрид», 2015. 330 с.

54. My First Baby Games / Public Domain. URL: https://www.harpercollins.com/products/my- firstbaby- games- public-domain?variant=32117650227234 (дата звернення: 02.10.2025).

55. Linda D. Smart Pedagogy of Game-based Learning. Riga : Springer Nature B.V., 2021. 238 p.

56. Opie I., Opie P. Children's Games in Street and Playground. Oxford, MA : Oxford University Press, 2013. 464 p. URL: https://www.amazon.com/Childrens-Games-Street-Playground-Iona/dp/1782500324 (дата звернення: 02.10.2025).

57. Pyle A., Danniels E. A continuum of play-based learning: The role of the teacher in play-based pedagogy and the fear of hijacking play. *Early Education and Development*. 2017. № 28 (3). P. 274–289.

58. Zosh J. M., Hopkins E. J., Jensen H., Liu C., Neale D., Hirsh-Pasek K., Solis S. L., Whitebread D. Learning through play: A review of the evidence. White paper. The LEGO Foundatoin, 2017. 40 p.

ДОДАТКИ

Додаток А

Ідеї проведення квестів з дітьми дошкільного віку

Конспект ігрового квесту

Тема: Ігровий квест «Пригоди у країні казок»

Мета:

– Розвиток творчих здібностей дітей, уяви, уваги та логічного мислення.

– Стимулювання командної роботи та взаємодії.

– Ознайомлення з основними елементами казок, розв'язування завдань.

Завдання: пройти через ряд завдань, кожне з яких пов'язане з елементами казок, щоб знайти «скарб» – улюблені книги або розвивальні іграшки дл дітей про правила поведінки у природі.

Учасники: Діти віком 4-7 років.

Час проведення: 30-40 хвилин

Хід квесту:

1. Вступна частина:

– Вихователь повідомляє дітям, що вони потрапили в країну казок і мають пройти кілька етапів, щоб знайти скарб, який захований у замку «казкових героїв».

– Діти обирають команди (2-3 дитини в групі).

– Вихователь дає перше завдання, яке є інструкцією до старту квесту.

2. Етап 1: Завдання на увагу.

– Діти отримують малюнки з різними казковими персонажами і мають знайти пару для кожного персонажа. Наприклад, зайчись має знайти моркву, а Червона Шапочка – кошик.

– Відповідь дозволяє пройти до наступного етапу.

3. Етап 2: Завдання на логіку.

– Діти отримують загадки, що відповідають на теми відомих казок. Відгадуючи їх, вони знаходять частину карти, яка веде до наступного етапу.

– Приклад загадки: «Що за лісом, що за горами, де живе він? Лисиця».

4. Етап 3: Завдання на рухливість.

– Вихователь пропонує дітям виконати фізичні завдання: «переповзти через річку» (ходьба на колінах), «перескочити через ставок» (стрибки в сторони).

– Перемога у цьому завданні дає командам можливість отримати наступну частину карти.

5. Фінальний етап:

– Після того, як діти виконали всі завдання, вони разом розкривають «скарб» – це книги або іграшки.

– Усі команди святкують перемогу разом.

6. Підсумок:

– Обговорення результатів квесту, що сподобалося, що було складним, як працювали в команді.

– Підсумкова оцінка креативності, взаємодії та уваги.

Квест-заняття з основ безпеки життєдіяльності для дітей «Подорож в країну Безпеки»

Мета заняття:

– закріпити знання дітей про правила безпечної поведінки вдома, на дорозі;

– ознайомити з правилами дорожнього руху;

– уточнити знання дітей про небезпечні речі;

– розширити знання дітей про правила поводження з вогнем; про причини виникнення пожежі, правила пожежної безпеки, професію пожежника;

– розвивати увагу, творчість, уяву, вміння працювати в колективі.

Обладнання: пакунок, мапа, дорожні знаки, зображення вулиць, коректурна таблиця «Пожежна безпека», сортер «Безпечні та небезпечні речі»,

зображення корисної та шкідливої їжі, дидактична гра «Рятівний наплічник», соломинки для малювання, лист паперу формату А3, зелена фарба, мандарини.

Хід заняття

Вихователь. Діти, давайте привітаємось.

Сонечко проснулось,

Діткам посміхнулось,

День новий настав,

– «Добрий ранок!» - всім сказав.

В небі хмарки розігнав,

Нас в садочок всіх позвав.

Молодці, гарно привіталися. (Чути стук в двері) Цікаво, хто це до нас прийшов? Що ми маємо зробити перед тим як відчинити двері? (відповіді дітей) Чи можна відкривати двері, якщо вдома немає дорослих? (відповіді) Так, які ви розумні. Я доросла і можу відкрити двері. Хто там?

Поштар. Це працівник Казкової пошти, вам пакунок від Зайчика з Країни Безпеки. Щоб ви були спокійні, я можу надати вам своє посвідчення, мені потрібно, щоб ви розписалися в квитанції про отримання.

Вихователь відчиняє двері.

Поштар. Добрий день. Ось моє посвідчення, розпишіться будь ласка ось тут.

Вихователь. Добрий день. (розписується і бере пакунок) Дякую, До побачення.

Поштар. До побачення. (Йде)

Вихователь. Цікаво, що ж прислав нам Зайчик.

Відкриває пакунок і знаходить там лист. Читає.

«Добрий день вам, любі дітки, в мене трапилась біда: в Країні Безпеки, де я зараз подорожую, з’явився злий Буревій і розкидав всі речі з мого рятівного наплічника. Я дуже засмучений, адже він дуже допомагає мені в подорожах. Чи не могли б ви допомогти мені і знайти всі предмети? На допомогу вам я

висилаю мапу, на якій вказано шлях Буревія. Виконуючи його завдання, ви зможете зібрати такі необхідні речі. До зустрічі.»

Вихователь. Дуже цікаво. Ну що, дітки, допоможемо Зайчику знайти всі його речі? (Так)

Тоді давайте роздивимось карту, на ній мають бути підказки. На чому ми зможемо дістатися до країни Безпеки? Подивіться уважно, який вид транспорту зображено на мапі? (Потяг)

Так, вірно, але перед подорожжю нам потрібно повторити правила поведінки у транспорті. Давайте подивимось на зображення і розповімо.

Дидактична гра «Правила поведінки у транспорті»

Вихователь. Молодці. Тож сідаймо у потяг і вирушаймо у казкову подорож.

Рухлива гра «Потяг»

Вихователь. Ось ми і потрапили з вами у Країну Безпеки і наша перша зупинка Безпечна Дорога. Подивіться який тут безлад. А це вказівка від Буревія.

«Ви загадки розгадайте,
все на місце розкладайте.»
Що за коник полосатий
На дорозі коло хати?
«Зебра», кажуть, уляглась –
Звідкіля вона взялась?
«Зебра» в нас на переході –
Та чи є така в природі?
(Пішохідна розмітка «Зебра»)
Різні скельця є у мене:
Червоне, жовте і зелене.
Можу ними я сказати:
«Йти», «Стояти», «Зачекати».
(Світлофор)

Тротуаром йдуть малята,

Жваві хлопчики й дівчата.

Не кричать і не пустують –

Дуже ввічливо крокують.

Симпатичні всі на вроду

Наші дітки – …

(Пішоходи)

Край дороги знак такий:

Риє землю чоловік.

Знак цей тимчасовий,

І про що він нам говорить?

(«Дорожні роботи»).

Молодці, тепер нам треба підібрати картки до пари.

Дидактична гра «Знак і зображення»

Вихователь. Погляньте, до знаку світлофора прикріплений паспорт Зайчика. Чи повинен він бути у рятівному наплічнику? (Так) Тепер ми можемо вирушати далі по пішохідному переході та Містку Обачності. (Спортивна лава)

Наступна вказівка від Буревія:

«Якщо обачними будете,

Неодмінно щось знайдете.»

Щоб пройти по містку, вам треба йти один за одним, з розведеними в сторону руками, не штовхаючись.

Рухлива гра «Пройди по містку»

Вихователь. Здається під містком щось є. Це аптечка! Вона потрібна в рятівному наплічнику? (Так) Молодці, рушаймо далі. Наступна зупинка Острів Пожежної Безпеки.

Третя вказівка від Буревія:

«Ви мерщій часу не гайте,

Від вогню усіх спасайте.»

Вихователь. Діти давайте згадаємо чим можна загасити пожежу, в цьому нам допоможе коректурна таблиця «Пожежна безпека».

Подивіться уважно і дайте відповідь. (Відповіді дітей) Добре, тепер скажіть які причини виникнення пожежі? А кого потрібно викликати, щоб загасити пожежу? Що потрібно пожежнику для роботи? Гаразд, ми все пригадали, а ось і речі зайчика: вода і рушник із зубною пастою та щіткою. Потрібні вони йому? Гаразд, вирушаймо до наступної зупинки- Галявина Безпеки.

Четверта вказівка від Буревія:

«Посортуйте обережно,

Бо тут буде небезпечно.»

Вихователь. Подивіться, скільки різних речей скидано на купу. Вам треба розкласти речі у відповідні коробочки і сказати чи вони безпечні, чи небезпечні.

Дидактична гра «Безпечні і небезпечні речі»

Вихователь. Здається під столиком щось є. Це іграшка-ведмедик та ліхтарик. Потрібні ці речі Зайчику? Так, ходімо далі. Міст Обережності.

П’ята вказівка від Буревія:

«Якщо спритними будете,

Швидко ви місток пройдете.»

Вихователь. Цей місток не простий, він складається з слідів, необхідно пройти та проскакати, ставлячи ніжки на відповідні відбитки.

Рухлива гра «По слідах»

Ми знайшли вологі серветки. Як ви думаєте, вони необхідні? (Так) Наступна зупинка кафе «Правильне Харчування».

Шоста вказівка від Буревія:

« Як поміркуєте гарненько,

Їжа буде і корисна, і смачненька.»

Вихователь. Подивіться, як багато їжі, потрібно розсортувати її на корисну і шкідливу.

Дидактична гра «Корисна та шкідлива їжа»

Вихователь. Погляньте, це енергетичний батончик. Чи потрібен він Зайчику у рятівному наплічнику? (Так)

Молодці, ви виконали усі завдання Буревія, тепер можемо завітати на Зайчикову галявину і скласти його наплічник. Давайте перевіримо чи усі речі ви знайшли, ось і наплічник.

Дидактична гра «Збери рятівний наплічник»

Вихователь. Так, все на своїх місцях. А де ж Зайчик? Ось його намет, а його немає. І знову лист.

«Любі дівчатка і хлоп'ята, я не маю сумнівів, що ви виконали всі завдання Буревія і повернули всі речі з мого рятівного наплічника. Нажаль я повинен був раптово поїхати до сусідньої Країни Добра, щоб допомогти своєму другу Їжачку. Я дякую вам і вже відправив до вашого садочка пакунок зі смачними фруктами. До зустрічі!»

Шкода, що ми не побачили Зайчика. Що ж час повертатися до садочка. Усі сідайте швидше у потяг.

Рухлива гра «Потяг»

Вихователь. Давайте подаруємо Зайчику на згадку малюнок ялинки, щоб він завжди пам'ятав про нас.

Зробімо зарядку для пальчиків.

Сірий зайчик пострибав,

Вушками почухав,

Потім зайчик задрімав,-

Пісеньку послухав.

Колективне малювання соломинками «Ялинка»

Підсумок заняття. Запитання вихователя і відповіді дітей. Що найбільше сподобалось?

Стук в двері. Вихователь запитує хто прийшов.

Поштар. Це знов працівник Казкової пошти, вам пакунок від Зайчика з Країни Безпеки.

Вихователь відчиняє двері.

Вихователь. Дякую. Чи не могли б Ви відправити Зайчику малюнок від наших діток?

Поштар. Так, звісно, доставимо швидко і безпечно.

Вихователь. Дякую, До побачення.

Поштар. До побачення. (Йде)

Вихователь. Так, подивимось,- це мандаринки! Смачна подяка від Зайчика, нумо ласувати!

Квест - розвага з ОБЖД для дітей старшої групи

«Знає хай дитина кожна:

жартувать з вогнем не можна!»

(Зала поділена на станції, які мають певні атрибути)

(Діти під музику заходять до зали)

Ведуча 1. Діти, відгадайте загадку:

Лежать в порядку дерев'яні малятка, білі, здорові, чорноголові.

Діти. Сірники.

Ведуча 1. Саме через розваги із сірниками виникає багато пожеж. От подивіться, якої біди можна наробити, бавлячись із сірниками:

Ось малята в ліс прийшли. Дровенят сухих знайшли.

Підпалили сірничок – з'явивсь червоний язичок.

Поступово запалало, по травичці застрибало.

(Пробігає хлопчик-вогник)

Ведуча 1. Маленький вогник проник до нашого садочку і заховався, хоче перетворитися з маленької іскри на велике вогнище, допоможіть його знайти.

Діти. А як нам його знайти?

Ведуча 1. Є маршрут із завданнями, якщо ми їх виконаємо, то знайдемо вогник і перетворимо його на доброго друга.

(розглядають маршрут, йдуть з ведучою до станцій с завданнями).

Ведуча 1. Яке в нас перше завдання? Станція №1. Да, діти, ми зараз підемо по цьому маршруту та закріпимо наші знання про пожежну безпеку.

Станція 1 «Пожежний пазл»

(Діти йдуть до станції №1, там їх зустрічає Ведуча 2)

Ведуча 1. Доброго ранку, ви не бачили маленького вогника?

Ведуча 2. Так, я бачила куди він побіг, але спочатку ви повинні виконати мої завдання – зібрати пазли та відповісти на мої запитання.

(дві команди збирають пазли «Пожежна машина» та «Телефон з №101»)

Ведуча 2. Що у вас вийшло?

Діти: Пожежна машина. (Перша команда)

Ведуча 2. Навіщо нам потрібна пожежна машина?

Діти: Щоб загасити пожежу.

Ведуча 2. «Пожежна машина - машина спеціального призначення.

– Якого вона завжди кольору?

– Чому? (червоного кольору, щоб її було видно здалеку. Червоний колір - колір вогню. Їде пожежна машина швидко, щоб встигнути загасити вогонь і врятувати людей!)

– Що завжди знаходиться у пожежній машині? (завжди знаходяться вогнегасники, в яких особлива піна; лопати; спеціальні шланги, які називаються «рукавами». Воду в шланги накачує насос.)

– Якщо пожежа на високому поверсі, то що допомагає проникнути всередину палаючої оселі та врятувати людей? (складна драбина).

– Коли машина їде по дорозі її не тільки видно, а й чути сирену. Як ви думаєте, чому вона так голосно звучить? (Відповіді дітей)

Ведуча 2. Правильно, щоб інші машини чули звуковий сигнал і поступались дорогою пожежній машині.

Ведуча 2.А що зібрала друга команда? (Телефон з №101). Навіщо він потрібен?(викликати пожежну охорону). А що потрібно казати, коли дзвониш по телефону? (точну адресу, будинок та квартиру, своє прізвище та місто де горить).

Ведуча 2. Молодці, діти, ви гарно впоралися з завданням. Ось тримайте ці краплинки, вони вам допоможуть знайти вогник та його погасити.

Станція 2 «Зоопарк»

Ведуча 1. Подивіться, діти. Ми прийшли до зоопарку. Але де ж звірятка? (Діти вказують на два дерева, на вітах яких сидять зайченя, левеня, ведмедик, лисичка).

Ведуча 1. Я зрозуміла: вогник швидко пролетів і встиг налякати тваринок. А зайченя та левеня обпекли собі лапки. Допоможіть, будь-ласка, врятувати тваринок. Але на вашому шляху будуть перешкоди.

Гра «Зоопарку допомагаємо – тваринок від пожежі спасаємо!»

(Діти по команді рятують тварин. Для цього по черзі залазять на гімнастичний куб та знімають тваринок.)

Ведуча 1. Молодці, діти, ви гарно впоралися з завданням. Ось тримайте ці краплинки, вони вам допоможуть знайти вогник та його погасити. А тваринок, які обпікли лапки, ми віднесемо до станції «Швидка допомога».

Станція 3 «Швидка допомога»

(Діти вирушають до наступної станції, де їх зустрічає Медична Сестра)

Ведуча 1. Добрий день, допоможіть, будь ласка, врятувати від опіку лапки наших звірят. Ми шукаємо маленький вогник, ви його не бачили?

Медична Сестра. Так, бачила, але спочатку виконайте мої завдання. До нас надійшли маленькі тваринки, які потрапили у пожежу. Ви мені допоможете їх заспокоїти та надати допомогу їм (відповіді дітей). Чи знаєте ви, що пов' язку накладають тільки тоді , коли є почервоніння і після того, як помазали обпеченний участок спеціальною мазью. А якщо пухирей немає, то опік досить потримати під проточною водою 10 хвилин, а потім змастити Пантенолом.

Гра «Збери аптечку»

(Підібрать матеріал, який підходить для надання першої допомоги при опіках і скласти в аптечку.

Гра «Лікуємо тваринок».

(Діти перев’язують іграшки).

Медична Сестра. Молодці, діти, ви гарно впоралися з завданням. Ось тримайте ці краплинки, вони вам допоможуть знайти вогник та його погасити.

Станція 4 «Пожежна»

Ведуча 1. Діти, а що треба робити, як тільки ви побачили вогонь?...Так, вірно, треба викликати пожежних. А хто знає, який номер треба набирати на телефоні? (101).

Єстафета «Виклик пожежних»

(Діти діляться на дві команди та біжать до телефону набирають 101, та повертаються.)

Ведуча 1. А тепер наступне завдання. Воно називається «Не помились». Я буду називати слова, а ви, почувши слово, що відноситься до пожежі, повинні плескати в долоні. Будьте уважні.

(ріже, пожежний, торт, пила, вогнегасник, пакет, кисть, каска, грає, співає, фарба, сірники, рукав, вогонь, квиток, 101, бинт, свердло, маска, сирена, полум'я,....)

Молодці ! З цими завданнями ви впоралися. А хто із вас скаже, чим можна гасити пожежу?

Гра «Чим гасити пожежу?»

(відповіді дітей: при пожежі тушити своими силами тільки маленький вогник (піском, водою, снігом, вогнегасником, тканиною, землею)

Ведуча 1. А тепер перейдемо до практики. Я хочу побачити, що ви вмієте.

Гра «Хто швидше?»

(Дві команди передають відерця один одному. Остання дитина гасить «полум’я»-обруч з намальованим вогнем. Хто швидше загасить вогонь)

Ведуча 1. Мені дуже сподобалося, як ви впоралися із завданнями. Молодці! Будьте завжди уважні, думайте про безпеку. Тримайте краплинки! (Дає дітям краплинки. Всі підходять в центр зали до дитини-вогника і стають в коло)

Ведуча 1. Погляньте, діти, ось де сховався вогник, а щоб вогник не розпалювався, треба його негайно потушити.

Гра «Краплинки»

(діти під музику причіплюють краплинки на вогник)

Ведуча 1. І на останок пропоную відгадати загадки!

Загадки

(останнє слово куплета діти повинні відгадати і вимовити хором)

Як побачиш – малюки
Узялись за сірники,
Як ти маєш їх спиняти?
Сірники у них забрати.
Розігрівсь утюг твій дуже,
Що робити будеш, друже?
За гаряче не хапай,
Із розетки вимикай.

Як побачиш – десь горить,
Мусиш ти в ту саму мить
До пожежників дзвонити,
Про пожежу сповістити.

Вивчіть правила пожежні,
Будьте завжди обережні.
Знає хай дитина кожна:
Жартувать з вогнем не можна.

Вед. Молодці, діти, ви виконали всі завдання, відповили на всі питання, дізналися багато нового та цікавого. Ви сьогодні були сміливі, відважні, дружні та показали свої досягнення. Я хочу нагородити вас медалями «Юний пожежник». Я сподіваюсь, що ви будите завжди пам’ятати як потрібно поводити себе з вогнем, будите займатися спортом, станете сильними, хоробрими, як справжні пожежники.

Пісня «Пречудово в світі жити»

(Під музику діти виходять із зали)

Додаток Б

«Дайджест квестів» для дітей дошкільного віку

Назва квесту, опис	Зображення презентації квесту
«Країна безпеки» Квест спрямований на закріплення знань дітей про правила безпечної поведінки вдома, на дорозі, загалом у довкіллі. Передбачає зупинки із логічними завданнями.	
«Подорож країною знань» Квест спрямований на закріплення знань дітей про основи безпеки життєдільності у довкіллі, отримання дітьми знань про перші дії у небезпечних ситуаціях. Передбачає зупинки із логічними завданнями, цікавинками та призами на кожній зупинці.	

Назва квесту, опис	Зображення презентації квесту
«Маленькі пожежники» Квест спрямований на закріплення знань дітей про правила безпечної поведінки із вогнем, та засвоєння знань дошкільниками про перші дії при виникненні пожежі. Передбачає зупинки із логічними завданнями, рухливими іграми.	
«Відпочиваємо на природі» Квест спрямований на закріплення знань дітей про правила поведінки на природі. Передбачає зупинки із логічними завданнями, іграми, загадками, завданнями із застосуванням мнемотехніки.	